

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»**

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

**Методичні вказівки до практичних занять
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок»
всіх форм навчання**

Чернігів 2024

Фінансовий аналіз. Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» всіх форм навчання / Укл.: Кальченко О.М., Шишкіна О.В. – Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2024.– 80 с.

Укладачі: Кальченко Ольга Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент
Шишкіна Олена Вікторівна, доктор економічних наук, професор

Відповідальний за випуск: Дубина Максим Вікторович, завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
доктор економічних наук, професор

Рецензент: Панченко О.І., кандидат економічних наук, доцент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування НУ
«Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
1. Значення й теоретичні основи фінансового аналізу	10
2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу	15
3. Аналіз майна підприємства	23
4. Аналіз капіталу підприємства	33
5. Аналіз фінансової стійкості підприємства	41
6. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства	43
7. Аналіз фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства	48
8. Аналіз ділової активності підприємства	56
9. Аналіз грошових потоків підприємства.....	59
Додаток А – Вихідні дані.....	64
Додаток Б - Баланс (Звіт про фінансовий стан).....	65
Додаток В - Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).	68
Додаток Г - Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом).....	71
Додаток Д - Звіт про власний капітал	74
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	76

ВСТУП

Вивчення дисципліни «Фінансовий аналіз» обумовлено необхідністю оволодіння науковими основами проведення аналізу фінансового стану та оцінки фінансових результатів діяльності підприємства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи і способи аналізу фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємств.

Основна *мета курсу* - формування у здобувачів вищої освіти системи знань з теорії та практики фінансового аналізу. *Цілі курсу*: оволодіння теоретико-методологічними основами здійснення фінансового аналізу, набуття практичних навичок щодо оцінки майнового стану, капіталу, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності підприємств, а також виявлення внутрішніх резервів зміцнення фінансового стану підприємства.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

СК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (фінанси суб'єктів господарювання);

СК 7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

Під час вивчення дисципліни студент має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

Після вивчення курсу студент повинен:

- знати основні методи, принципи та інструменти фінансового аналізу;
- знати призначення та склад фінансової звітності підприємства та методіку її аналізу;
- проводити горизонтальний та вертикальний балансу та іншої звітності підприємства;
- оцінювати фінансову стійкість підприємства;
- аналізувати абсолютні та відносні показники ліквідності та платоспроможності;
- розраховувати і оцінювати показники ділової активності та рентабельності;

- оцінювати майновий стан підприємства;
- оцінювати склад та структуру капіталу підприємства.

Метою даних методичних вказівок є закріплення і поглиблення знань з курсу “Фінансовий аналіз” та формування практичних навичок проведення аналізу і розробки обґрунтованих пропозицій щодо підвищення ефективності виробничо-фінансової діяльності підприємства.

Для полегшення роботи здобувачів в методичні вказівки включено: вихідні данні до практичних занять, практичні завдання, контрольні питання та рекомендовану літературу.

Методичні вказівки призначені для застосування в навчальному процесі здобувачами вищої освіти під час аудиторних занять та самостійного вивчення курсу.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Значення й теоретичні основи фінансового аналізу

Необхідність та сутність фінансового аналізу. Фінансовий аналіз як частина економічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. Взаємозв'язок фінансового аналізу і фінансового стану підприємства. Фінансовий аналіз як система способів накопичення, опрацювання, трансформації та використання інформації фінансового характеру з метою забезпечення життєдіяльності господарюючого суб'єкта.

Зміст і функціональне призначення фінансового аналізу. Особливості та завдання фінансового аналізу. Основні елементи фінансового аналізу: суб'єкти, об'єкти, предмет фінансового аналізу. Напрямки та принципи фінансового аналізу, етапи проведення.

Класифікація видів фінансового аналізу за користувачами, часом, метою та обсягом дослідження. Зовнішній та внутрішній аналіз, їхня порівняльна характеристика. Основні завдання зовнішнього фінансового аналізу. Мета внутрішнього фінансового аналізу.

Методи та прийоми аналізу. Сучасний метод, методика та науковий інструментарій фінансового аналізу. Класифікація методів фінансового аналізу: неформалізовані та формалізовані. Формалізовані економіко-математичні та економіко-статистичні методи. Методи аналізу фінансової звітності: горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний, трендовий, факторний, порівняльний аналіз. Взаємозв'язок методів і прийомів аналізу.

Класифікація користувачів фінансового аналізу. Формулювання мети фінансового аналізу залежно від користувачів фінансової інформації.

Експрес-аналіз фінансового стану: мета та етапи проведення. Показники експрес-аналізу фінансового стану підприємства.

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Джерела інформації для проведення фінансового аналізу. Вимоги до значущості, повноти, своєчасності, достовірності, зрозумілості, порівнянності, ефективності інформаційної бази фінансового аналізу. Види звітності підприємств. Зміст і поняття фінансової звітності підприємства та її види. Характеристика форм фінансової звітності. Головна мета аналізу фінансової звітності. Принципи складання фінансової звітності. Система показників інформаційного забезпечення фінансового аналізу, що формуються із зовнішніх джерел та внутрішніх джерел.

Значення бухгалтерського балансу для фінансового аналізу діяльності підприємства. Методичні принципи оцінки балансу. Характеристика активів і пасивів підприємства. Побудова аналітичного та матричного балансів, їх аналіз та оцінка. Необхідність та особливості перетворення бухгалтерського балансу в аналітичний баланс.

Звіт про фінансові результати, його структура та особливості побудови. Звіт про рух грошових коштів підприємства: сутність, структура, особливості побудови. Звіт про власний капітал підприємства, його складові та особливості побудови. Примітки до річної звітності.

Тема 3. Аналіз майна підприємства

Загальна характеристика майна підприємства, його складу та структури. Групування активів підприємства. Специфічні ознаки активів підприємств та їх класифікація.

Аналіз майна підприємства. Етапи аналізу майнового стану підприємства: вертикальний та горизонтальний аналіз активів, аналіз стану та ефективності використання майна; аналіз виконання «золотого правила економіки», що передбачає оцінку співвідношення темпів зростання активів, чистого доходу (виручки) та прибутку до оподаткування; аналіз коефіцієнтів структури активів; аналіз виробничого потенціалу; розподіл коштів між сферою виробництва та сферою обігу; аналіз оборотних активів.

Аналіз стану, руху та ефективності використання необоротних активів. Види необоротних активів підприємств та їхня характеристика. Аналіз основних засобів підприємства: оцінка технічного та морального стану, оцінка руху та ефективності використання основних засобів. Основні показники, що характеризують стан використання основних засобів підприємства.

Аналіз стану та використання оборотних активів підприємства. Аналіз структури розміщення оборотних активів. Оцінка використання оборотних активів за видами.

Аналіз запасів та дебіторської заборгованості. Аналіз оборотності активів та визначення ефективності їх використання. Показники оборотності та рентабельності оборотних активів.

Тема 4. Аналіз капіталу підприємства

Економічна сутність та класифікація капіталу підприємств. Форми та характерні ознаки капіталу. Мета формування капіталу та його ключових складових. Сутність, зміст та загальний аналіз структури капіталу. Значення й методи аналізу капіталу підприємства. Основні завдання аналізу капіталу. Аналіз структури та динаміки капіталу підприємства. Аналіз співвідношення активів і пасивів підприємства. Основні правила фінансування.

Аналіз складу та структури власного капіталу підприємства. Переваги і недоліки власного капіталу. Показники, що характеризують склад, структуру та динаміку руху власного капіталу. Аналіз наявності власного оборотного капіталу. Забезпеченість власним оборотним капіталом. Причини змін загальної суми власного оборотного капіталу.

Аналіз складу та структури позикового капіталу підприємства. Переваги і недоліки позикового капіталу. Порівняння власного й позикового капіталу за різними класифікаційними ознаками. Елементи зобов'язань підприємства: їх склад та структура.

Аналіз кредиторської заборгованості підприємства. Сутність та основні етапи аналізу кредиторської заборгованості. Основні показники, що застосовуються в процесі аналізу стану та структури кредиторської заборгованості. Оцінка ефективності використання капіталу підприємства за показниками оборотності та прибутковості.

Тема 5. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Економічна сутність категорії «фінансова стійкість» та необхідність її аналізу. Напрямки дослідження категорії «фінансова стійкість». Характеристики фінансово стійкого підприємства. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на фінансову стійкість.

Аналіз фінансової стійкості. Мета, основні завдання та етапи проведення аналізу фінансової стійкості підприємства. Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості. Класифікація джерел коштів для фінансування запасів і визначення типу фінансової стійкості підприємства. Типи фінансової стійкості та їхня характеристика. Графічне відображення різних типів фінансової стійкості підприємства.

Оцінка фінансової стійкості на базі відносних показників. Відносні показники фінансової стійкості: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація. Кількісна оцінка фінансової стійкості з позиції: структури джерел коштів; витрат, пов'язаних з обслуговуванням зовнішніх джерел.

Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства. Напрямки дослідження запасу фінансової стійкості: визначення порогу рентабельності, оцінка зони безпеки, визначення операційного, фінансового й операційно-фінансового левериджу. Операційний аналіз та його основні показники.

Операційний леверидж: поняття та розрахунок. Фінансовий леверидж: поняття та розрахунок. Спільна дія фінансового та операційного левериджу. Визначення сили дії операційного, фінансового й операційно-фінансового левериджу.

Тема 6. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства

Сутність платоспроможності та ліквідності підприємства, їхнє значення для оцінки його фінансового стану. Взаємозв'язок ліквідності та платоспроможності. Види ліквідності і платоспроможності підприємств.

Зміст та послідовність аналізу ліквідності підприємства. Сутність і зміст аналізу ліквідності балансу. Групування активів підприємства за ступенем ліквідності. Групування пасивів підприємства за строками їх погашення. Умови ліквідності балансу.

Робочий капітал як міра ліквідності. Фактори, що впливають на обсяги робочого капіталу. Методи розрахунку робочого капіталу. Основні відносні показники ліквідності підприємства, порядок їх розрахунку й методи оцінювання. Фактори зростання ліквідності.

Аналіз платоспроможності підприємства: зміст, основні напрямки та критерії оцінювання. Основні показники платоспроможності підприємства, порядок їх розрахунку й методи оцінювання.

Тема 7. Аналіз фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства

Зміст, завдання і джерела аналізу фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства. Поняття та економічний зміст прибутку (збитку). Класифікація видів прибутку.

Аналіз формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства. Модель формування прибутку підприємства. Основні етапи аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Вертикальний та горизонтальний аналіз формування фінансових результатів підприємства. Необхідність та доцільність проведення аналізу. Аналіз рівня, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства.

Зміст, завдання та інформаційна база аналізу розподілу та використання прибутку. Аналіз впливу використання прибутку на фінансовий стан підприємства.

Аналіз формування чистого прибутку. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.

Аналіз показників рентабельності. Витратні, доходні та ресурсні показники рентабельності. Факторний аналіз показників рентабельності. Фактори зростання рентабельності власного капіталу. Підвищення рентабельності власного капіталу за рахунок залучення позикового капіталу (ефект фінансового левериджу).

Заходи щодо збільшення прибутку та рентабельності підприємства.

Тема 8. Аналіз ділової активності підприємства

Сутність та зміст ділової активності підприємства. Види ділової активності підприємства. Фактори, що впливають на ділову активність підприємства.

Кількісні і якісні показники оцінки ділової активності в зовнішньому і внутрішньому економічному середовищі.

Аналіз ділової активності в зовнішньому економічному середовищі.

Аналіз і оцінка внутрішньої ділової активності. Аналіз показників оборотності. Аналіз фінансового й операційного циклу підприємства.

Оцінка стійкості економічного зростання. Розширена факторна модель для розрахунку коефіцієнта стійкості зростання. Основні показники стійкого економічного зростання.

Тема 9. Аналіз грошових потоків підприємства

Сутність і види грошових потоків підприємства. Сутність грошових потоків як економічної категорії. Види грошових потоків за різними класифікаційними ознаками.

Аналіз грошових потоків підприємства. Мета й основні завдання аналізу грошових потоків. Основні етапи аналізу грошових потоків. Фактори, що впливають на формування грошових потоків підприємства.

Методи розрахунку чистого грошового потоку. Прямий та непрямий методи оцінювання руху грошових коштів: способи здійснення, їхні переваги і недоліки.

Оцінка рівномірності та синхронності грошових потоків підприємства. Сутність і зміст синхронності та ритмічності грошових потоків.

Аналіз якості, ліквідності та оцінка ефективності грошових потоків підприємства. Показники, що дозволяють оцінити якість, ліквідність та ефективність грошових потоків на підприємстві.

1 ЗНАЧЕННЯ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

- 1.1. Необхідність та сутність фінансового аналізу.
- 1.2. Зміст і функціональне призначення фінансового аналізу.
- 1.3. Види фінансового аналізу.
- 1.4. Методи та прийоми фінансового аналізу.
- 1.5. Користувачі фінансового аналізу.
- 1.6. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства.

Практичні завдання

Задача 1. Використовуючи звітні дані підприємства, що наведені в табл. 1.1, здійснити попереднє оцінювання майнового стану.

Таблиця 1.1

Звітні дані підприємства, тис. грн

Показники	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Сума господарських засобів, що є в розпорядженні підприємства	706 453,9	727 865,1
Первісна вартість основних засобів	406 432,1	411 876,4
Знос основних засобів	145 532,5	148 341,7

Задача 2. Використовуючи звітні дані підприємства, що наведені в табл. 1.2, здійснити попереднє оцінювання фінансового стану та наявності «хворих» статей фінансової звітності.

Таблиця 1.2

Звітні дані підприємства, тис. грн

Показники	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Сума господарських засобів, що є в розпорядженні підприємства	706 453,9	727 865,1
Необоротні активи	411 543,3	412 342,9
Оборотні активи	?	?
Власний капітал	345 922,1	365 789,3
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	95 432,8	96 876,7
Поточні зобов'язання і забезпечення	?	?
Нерозподілений прибуток (Непокритий збиток)	112 456,3	123 152,6

Задача 3. Використовуючи звітні дані підприємства, що наведені в табл. 1.3, здійснити попереднє оцінювання прибутковості та ефективності використання економічного потенціалу суб'єкта господарювання.

Таблиця 1.3

Звітні дані підприємства, тис. грн

Показники	За попередній період	За звітний період
Загальна сума авансованого капіталу (активів)	456 932,1	511 879,9
Чистий дохід від реалізації продукції	205 980,4	254 300,2
Собівартість реалізованої продукції	146 900,3	178 108,5
Валовий прибуток	?	?
Чистий прибуток	9675,6	11 450,5

Задача 4. Використовуючи звітні дані підприємства, що наведені в табл. 1.4, здійснити попереднє оцінювання динамічності суб'єкта господарювання.

Таблиця 1.4

Звітні дані підприємства, тис. грн

Показники	Період		
	n	n+1	n+2
Загальна сума авансованого капіталу (активів)	443 765,0	465 221,1	472 880,0
Чистий дохід від реалізації продукції	251 125,6	242 114,9	267 861,1
Чистий прибуток	34 211,8	29 876,2	31 224,5

Задача 5. Використовуючи звітні дані підприємства, що наведені в табл. 1.5, здійснити попереднє оцінювання ринкової та інвестиційної активності суб'єкта господарювання.

Таблиця 1.5

Звітні дані підприємства, тис. грн

Показники	За попередній період	За звітний період
Дивіденд на одну акцію	98,0	112,0
Дохід на одну акцію	72,0	80,0
Ринкова ціна акції	135,0	170,0
Облікова ціна акції	139,0	136,0

Задача 6. За даними фінансової звітності (додатки Б–Д) провести експрес-аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. Проаналізувати та пояснити можливі причини змін показників та дати попередню оцінку фінансового стану суб'єкта господарювання.

Задача 7. Аналіз пасивів підприємства виявив протягом тривалого періоду значне переважання власних коштів підприємства над позиковими.

Які позитивні аспекти має зазначене співвідношення? Які негативні? Які проблеми ймовірно буде відчувати підприємство? Відповідь пов'язати з певним підприємством (галуззю промисловості). Оформити відповідь таким чином:

Ймовірні проблеми: _____

<i>Галузь:</i>	
<i>Підприємство:</i>	
“+”	“-”
1.	1.
2.	2.
3.	3.
....

Задача 8. Користуючись фінансовою звітністю (додатки А–Д) дослідити групи користувачів інформації підприємства та дати характеристику інформації, необхідної для кожної групи користувачів. За результатами дослідження заповнити табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Характеристика інформації, необхідної для кожної групи користувачів

Користувачі інформації	Характеристика інформації	Примітки (доступність інформації тощо)
Внутрішні користувачі		
Керівники підприємства та вищий управлінський персонал		
Менеджери відповідних рівнів		
Працівники підприємства		
<i>Зовнішні користувачі</i>		
Власники (засновники, учасники)		
Органи державного контролю та регулювання		
Органи виконавчої влади		
Наявні та потенційні кредитори		
Наявні та потенційні інвестори		
Постачальники		
Покупці та замовники		
Аудиторські фірми		
Фінансові консультанти		
Преса й інформаційні агентства		
Органи статистики		
Юристи		
Профспілки		

Задача 9. Аналіз пасивів підприємства виявив впродовж тривалого періоду значне переважаювання позикових коштів підприємства над власними. Які позитивні аспекти має зазначене співвідношення? Які негативні? Які проблеми ймовірно буде відчувати підприємство? Відповідь пов'язати з певним підприємством (галуззю промисловості).

Ймовірні проблеми: _____

<i>Галузь:</i>	
<i>Підприємство:</i>	
“+”	“-”
1.	1.
2.	2.
3.	3.
....

Задача 10. Аналіз активів підприємства виявив, що протягом звітного періоду спостерігається зменшення грошових коштів на рахунках підприємства. Які проблеми ймовірно буде відчувати підприємство? Чи можна відповісти на це питання, якщо відомий тільки факт зменшення грошей на рахунку підприємства? Визначити ймовірні позитивні і негативні аспекти цього зменшення.

Наскрізне практичне завдання

1. Визначити форми фінансової звітності, які заповнюються на підприємстві (студент може користуватись звітністю, наведеною в додатках А–Д, або працювати за індивідуально обраним підприємством із відповідною звітністю).

2. Користуючись вихідними даними:

- дослідити групи користувачів інформації підприємства;
- визначити вплив користувачів фінансової звітності на діяльність підприємства;
- дати характеристику інформації, необхідної для кожної групи користувачів.

За результатами дослідження заповнити табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Характеристика інформації, необхідної для кожної групи користувачів

Користувачі інформації	Характеристика інформації	Примітки (доступність інформації тощо)
1	2	3
<i>Внутрішні користувачі</i>		
Керівники підприємства та вищий управлінський персонал		
Менеджери відповідних рівнів		
Працівники підприємства		
<i>Зовнішні користувачі</i>		
Власники (засновники, учасники)		
Органи державного контролю та регулювання		
Органи виконавчої влади		
Наявні та потенційні кредитори		
Наявні та потенційні інвестори		
Постачальники		
Покупці та замовники		

1	2	3
Аудиторські фірми		
Фінансові консультанти		
Преса й інформаційні агентства		
Органи статистики		
Юристи		
Профспілки		

Контрольні питання:

1. У чому полягає необхідність фінансового аналізу?
2. Розкрийте сутність та функціональне призначення фінансового аналізу.
3. Що таке управлінський аналіз?
4. Як взаємопов'язані фінансовий аналіз і управлінський аналіз?
5. Назвіть і охарактеризуйте складові частини фінансового аналізу.
6. Розкрийте зміст поняття «фінансовий стан підприємства».
7. Сформулюйте загальну мету фінансового аналізу. Поясніть, чому для різних суб'єктів господарювання мета може відрізнятись.
8. Назвіть основні принципи фінансового аналізу й розкрийте їхній зміст.
9. Назвіть і охарактеризуйте основні етапи фінансового аналізу.
10. Які види фінансового аналізу Ви знаєте? Назвіть та охарактеризуйте їх.
11. Що розуміють під методами фінансового аналізу? У чому їхнє функціональне призначення?
12. Що являють собою формалізовані методи фінансового аналізу?
13. Які методи відносяться до групи формалізованих методів? Назвіть і охарактеризуйте їх.
14. Розкрийте зміст неформалізованих методів фінансового аналізу.
15. Хто є користувачами аналізу фінансового стану підприємств? Назвіть та охарактеризуйте основні групи користувачів.
16. Яким чином мета фінансового аналізу відрізняється залежно від користувачів?
17. Розкрийте зміст і функціональне призначення експрес-аналізу.
18. Що являє собою оцінка стану й динаміки економічного потенціалу підприємства?
19. Про що свідчить наявність у балансі «хворих статей» та їх зростання?
20. Які складові містить у собі оцінка результативності фінансово-господарської діяльності? Назвіть і охарактеризуйте їх.

2 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

2.1. Джерела інформації фінансового аналізу. Зміст і поняття фінансової звітності підприємства.

2.2. Бухгалтерський баланс як основне джерело фінансового аналізу.

2.2.1. Характеристика активів і пасивів підприємства.

2.2.2. Особливості аналізу балансу (Звіту про фінансовий стан).

2.2.3. Матричний баланс.

2.3. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

2.4. Звіт про рух грошових коштів.

2.5. Звіт про власний капітал.

2.6. Примітки до річної фінансової звітності.

Практичні завдання

Задача 1. Встановити відповідність статті до кожної складової балансу (активи, власний капітал, зобов'язання):

- оборотні активи;	- дебіторська заборгованість;
- довгострокові біологічні активи;	- товари;
- рахунки у банках;	- непокриті збитки;
- вилучений капітал;	- довгострокові фінансові інвестиції;
- кредити банків;	- доходи майбутніх періодів;
- гудвіл;	- розрахунки з податків;
- емісійний дохід;	- відстрочені податкові зобов'язання;
- цільове фінансування;	- довгострокові забезпечення;
- непокриті збитки;	- виробничі запаси;
- поточні фінансові інвестиції;	- інвестиційна нерухомість;
- векселі одержані;	- готова продукція;
- прострочена позика;	- зареєстрований капітал;
- резервний капітал;	- векселі одержані.

Задача 2. Встановити відповідність між формами фінансової звітності та їх статтями (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Вихідні дані

Фінансова звітність	Стаття
1. Баланс (Звіт про фінансовий стан).	а) нерозподілений прибуток;
2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).	б) втрати від участі в капіталі;
3. Звіт про рух грошових коштів (за прямим і непрямим методом).	в) отримання позик;
4. Звіт про власний капітал.	г) чистий прибуток;
5. Примітки до річної фінансової звітності.	д) витрати майбутніх періодів;
	е) спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу;
	ж) чистий рух коштів від фінансової діяльності;
	и) незавершене виробництво;

	к) гроші та їх еквіваленти; л) амортизація; м) надходження від операційної оренди.
--	--

Задача 3. На основі додатку Б перевірити правильність складання вихідного балансу та побудуйте діаграму фінансового стану підприємства. Проаналізувати зміни у структурі майна підприємства. Визначити, які кошти є основними джерелами формування активів підприємства. Виявити позитивні та негативні моменти в діяльності підприємства.

Задача 4. За даними фінансової звітності (табл. 2.2) побудувати порівняльний аналітичний баланс. Проаналізувати його, використовуючи методи вертикального та горизонтального аналізу. Зробити висновки.

Таблиця 2.2

Баланс (Звіт про фінансовий стан) підприємства, тис. грн.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	3	0
первісна вартість	1001	54	54
накопичена амортизація	1002	51	54
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	4857	4312
первісна вартість	1011	17 716	17 707
Знос	1012	12 859	13 395
Інвестиційна нерухомість:	1015		
первісна вартість	1016		
Знос	1017		
Довгострокові біологічні активи:	1020		
первісна вартість	1021		
накопичена амортизація	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	90	90
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045	19	14
Гудвіл	1050		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	4969	4416
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	722	893
Виробничі запаси	1101	614	758
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	56	71
Товари	1104	52	64

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1490	1701
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	164	130
з бюджетом	1135		49
у тому числі з податку на прибуток	1136		49
з нарахованих доходів	1140		
із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	56	45
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	14	16
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	2446	2834
III. Необоротні активи, утримувані для продажу	1200	0	0
Баланс	1300	7415	7250

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1395	1395
Капітал у дооцінках	1405	4610	4610
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415	87	87
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-2535	-2724
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	3557	3368
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	300	250
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615	3090	3223
за розрахунками з бюджетом	1620	154	121
за у тому числі з податку на прибуток	1621	16	
за розрахунками зі страхування	1625	82	77
за розрахунками з оплати праці	1630	139	130

1	2	3	4
за одержаними авансами	1635		
за розрахунками з учасниками	1640		
із внутрішніх розрахунків	1645		
за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660	58	74
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	35	7
Усього за розділом III	1695	3858	3882
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	7415	7250

Задача 4. Проаналізувати баланс підприємства (табл. 2.2) з позиції наявності в ньому «хворих» статей. Зробити висновки.

Задача 5. На базі вихідних даних (додаток Б) побудувати порівняльний аналітичний баланс підприємства. Проаналізувати зміни у структурі майна підприємства. Дослідити динаміку активів, аналізуючи зміни балансових статей. Визначити, які кошти є основними джерелами формування активів підприємства. Дослідити динаміку та структуру власного й позикового капіталів; визначити причини змін окремих статей і дати оцінку цим змінам.

Задача 6. За наведеними вихідними даними (табл. 2.3) скласти матричний баланс та провести аналіз складу та джерел формування майна підприємства. Оцінити виконання правил фінансування.

Таблиця 2.3

Активи і пасиви підприємства

Показники	Значення, тис. грн
Необоротні активи	450
Запаси	200
Дебіторська заборгованість	150
Гроші та їх еквіваленти	30
Інші оборотні активи	50
<i>Усього активів</i>	?
Власний капітал	400
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	100
Короткострокові кредити	200
Кредиторська заборгованість	?
<i>Усього джерел</i>	?

Задача 7. За даними фінансової звітності підприємства (табл. 2.2) побудувати матричний баланс на початок і кінець року (чисельник і знаменник клітини матриці). Побудувати різницевий матричний баланс: різниця між сумами на кінець і початок року (нижній правий кут клітини матриці). Проаналізувати матричний баланс, визначивши позитивні й негативні сторони у фінансовому стані підприємства.

Запропонувати вид, структуру джерел фінансування майна підприємства для покращення фінансової стійкості підприємства, зменшення вартості капіталу, підвищення ринкової вартості підприємства.

Задача 8. Проаналізувати звіт про фінансові результати підприємства (табл. 2.4), використовуючи методи і прийоми аналізу фінансової звітності. Зробити висновки.

Таблиця 2.4

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), тис. грн

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15180	14309
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	12080	11395
Валовий: прибуток	2090	3100	2914
Валовий: збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	37	57
Адміністративні витрати	2130	1787	1716
Витрати на збут	2150	937	957
Інші операційні витрати	2180	385	455
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	28	
збиток	2195		157
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	33	10
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	2	1
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	59	
збиток	2295		148
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-117	-41
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		
збиток	2355	58	189

Задача 9. Протягом кварталу на підприємстві було здійснено певні операції (табл. 2.5). На основі наведених даних скласти звіт про рух грошових коштів, використовуючи прямий та непрямий метод. Залишок коштів на рахунку підприємства становив 200 тис. грн, а прибуток до оподаткування за звітний квартал – 900 тис. грн.

Таблиця 2.5

Вихідні дані по підприємству

Зміст операції	Сума, тис. грн.
Придбані товари	2700
Реалізовані товари в кредит (собівартість реалізованих товарів – 2600 тис. грн.)	4200
Надійшло від покупців продукції	4000
Перераховано постачальникам за придбані товари	2650
Виплачена заробітна плата	500
Сплачені відсотки	22
Нарахована амортизація основних засобів	90
Сплачено за освітлення та опалення	100
Нарахований податок на прибуток	80
Сплачено за придбане устаткування	950
Отримана позика	220
Сплачений податок на прибуток	70
Виплачені дивіденди	87
Списано пошкоджені товари	10

Задача 10. Заповнити табл. 2.6 та відобразити вплив операцій на доходи (+) і витрати (-) підприємства за видами діяльності.

Таблиця 2.6

Господарські операції підприємства, тис. грн.

Господарські операції	Операційна діяльність	Фінансова діяльність	Інвестиційна діяльність
Реалізовані запаси сировини балансовою вартістю 16 тис. грн, фактична ціна реалізації – 15 тис. грн			
Реалізовані основні засоби балансовою вартістю 76 тис. грн, фактична ціна реалізації – 95 тис. грн			
Сплачені відсотки за банківський кредит у сумі 33 тис. грн			
Погашені банківські кредити на суму 45 тис. грн			
Отримані дивіденди на суму 42 тис. грн			
Нараховані і виплачені дивіденди акціонерам цього підприємства в сумі 13 тис. грн			
Здійснено емісію акцій номінальною вартістю 300 тис. грн, фактично отримано 350 тис. грн			
Поставлено споживачам продукції з відстрочкою платежу на суму 480 тис. грн			
Отримано передоплату (аванс) за поставку продукції на суму 300 тис. грн			

1	2	3	4
Викуплено акції власної емісії за номінальною вартістю на суму 68 тис. грн			
Придбано основні засоби з оплатою грошовими коштами на суму 430 тис. грн			
Придбано сировину і матеріали на суму 40 тис. грн з оформленням простого векселя			
Придбано сировину і матеріали на суму 70 тис. грн з оплатою грошовими коштами			

Наскрізне практичне завдання

Частина 1

1. На основі додатка Б перевірити правильність складання вихідного балансу.
2. На базі вихідних даних (додаток Б) побудувати діаграму фінансового стану підприємства.
3. Проаналізувати зміни у структурі майна підприємства.
4. Визначити, які кошти є основними джерелами формування активів підприємства.
5. Дослідити динаміку та структуру власного і позикового капіталів.
6. Виявити позитивні та негативні моменти в діяльності підприємства.

Частина 2

1. На базі вихідних даних (додаток Б) побудувати порівняльний аналітичний баланс підприємства.
2. Проаналізувати зміни у структурі майна підприємства.
3. Дослідити динаміку активів, аналізуючи зміни балансових статей.
4. Визначити, які кошти є основними джерелами формування активів підприємства.
5. Дослідити динаміку та структуру власного і позикового капіталів; визначте причини змін окремих статей і дайте оцінку цим змінам.

Частина 3

1. Скласти матричний баланс на початок року («чисельник» клітини матриці).
2. Скласти матричний баланс на кінець року («знаменник» клітини матриці).
3. Побудувати різницевий матричний баланс: різниця між сумами на кінець і початок року (нижній правий кут клітини матриці).
4. Проаналізувати матричний баланс, визначивши позитивні й негативні сторони у фінансовому стані підприємства.
5. Запропонувати вид, структуру джерел фінансування майна підприємства для покращення фінансової стійкості підприємства, зменшення вартості капіталу, підвищення ринкової вартості підприємства.

Контрольні питання:

1. Що виступає головним джерелом інформації для проведення фінансового аналізу підприємства?
2. Які види звітності охоплює інформаційна система підприємства?
3. Що є метою складання фінансової звітності?
4. Якими формами представлена фінансова звітність? Назвіть і охарактеризуйте їхнє функціональне призначення.
5. Які вимоги висуваються до інформації, яка подається у фінансовій звітності?
6. На яких принципах складається фінансова звітність? Назвіть і охарактеризуйте їх.
7. Що являє собою баланс підприємства?
8. Що є метою складання балансу підприємства?
9. За якими ознаками будується в Україні баланс підприємства?
10. Охарактеризуйте укрупнену структуру балансу підприємства відповідно до НП(С)БО 1.
11. Наведіть і розкрийте зміст основного рівняння балансу.
12. Що таке активи підприємства? Яке їхнє функціональне призначення та складові?
13. Що таке пасиви? Розкрийте зміст і структуру пасивів.
14. Розкрийте зміст поняття «читання балансу», сформулюйте його мету.
15. Назвіть і охарактеризуйте основні етапи читання балансу.
16. Що таке порівняльний аналітичний баланс?
17. Яким чином пов'язані порівняльний аналітичний баланс, вертикальний і горизонтальний аналіз?
18. Що являють собою «хворі» статті балансу? Про що світить наявність у балансі «хворих» статей? Їх зростання? зменшення?
19. Що являє собою агрегований (спрощений) баланс? В яких випадках доцільна його побудова?
20. Що таке матричний (шаховий) баланс? З якою метою він будується?
21. Назвіть і охарактеризуйте етапи побудови матричного (шахового) балансу.
22. Охарактеризуйте послідовність вибору джерел фінансування майна при побудові матричного балансу.
23. Розкрийте зміст правил фінансування підприємства.
24. Що являє собою Звіт про фінансові результати?
25. Що є метою складання Звіту про фінансові результати?
26. Які складові містить Звіт про фінансові результати? Назвіть і охарактеризуйте їх.
27. Що являє собою Звіт про рух грошових коштів?
28. Що є метою складання Звіту про рух грошових коштів?
29. Охарактеризуйте структуру Звіту про рух грошових коштів.
30. Розкрийте сутність та зміст операційної діяльності.
31. Охарактеризуйте потоки грошових коштів за операційною діяльністю.
32. Розкрийте сутність та зміст інвестиційної діяльності.
33. Охарактеризуйте потоки грошових коштів за інвестиційною діяльністю.

34. Розкрийте сутність фінансової діяльності.
35. Охарактеризуйте потоки грошових коштів за фінансовою діяльністю.
36. Опишіть загальний алгоритм складання Звіту про рух грошових коштів за прямим та непрямим методом.
37. Розкрийте сутність, зміст і функціональне призначення Звіту про власний капітал.
38. Що являють собою Примітки до фінансової звітності?

3 АНАЛІЗ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА

- 3.1. Сутність майна як економічної категорії. Класифікація видів майна.
- 3.2. Етапи та показники аналізу майна.
 - 3.2.1. Загальна оцінка майна підприємства.
 - 3.2.2. Аналіз необоротних активів.
 - 3.2.2.1. Аналіз основних засобів.
 - 3.2.2.2. Аналіз нематеріальних активів.
 - 3.2.3. Аналіз оборотних активів підприємства.
 - 3.2.4. Оцінка стану, динаміки та структури оборотних активів.
 - 3.2.4.1. Аналіз запасів.
 - 3.2.4.2. Аналіз грошових коштів.
 - 3.2.4.3. Аналіз стану дебіторської заборгованості.
 - 3.2.5. Аналіз ефективності використання оборотних активів.

Практичні завдання

Задача 1. За даними табл. 3.1 проаналізувати стан та ефективність використання майна суб'єкта господарювання. Результати розрахунків оформити в табл. 3.2. Зробити висновки.

Таблиця 3.1

Вихідні дані, тис. грн

Показники	<i>На початок року</i>	<i>На кінець року</i>
Вартість майна	456 000	477 000
	<i>За попередній рік</i>	<i>За звітний рік</i>
Чистий дохід від реалізації продукції	250 000	23 000
Прибуток до оподаткування	5600	5400

Таблиця 3.2

Показники стану та ефективності використання майна

Показники	За попередній рік	За звітний рік
Коефіцієнт оборотності майна		
Коефіцієнт закріплення майна		
Середній термін експлуатації майна		
Рентабельність майна		

Задача 2. За даними табл. 3.3 проаналізувати склад та структуру необоротних активів підприємства.

Таблиця 3.3

Склад та структура необоротних активів підприємства

Показники	На початок періоду		На кінець періоду	
	тис. грн	%	тис. грн	%
Необоротні активи, всього		100		100
в тому числі:				
- нематеріальні активи	653,2		710,3	
- незавершені капітальні інвестиції	127,5		167,8	
- основні засоби	5632,9		5798,5	
- довгострокові фінансові інвестиції	342,1		250,5	
- довгострокова дебіторська заборгованість	79,5		79,5	
- відстрочені податкові активи	465,8		343,1	

Задача 3. За даними табл. 3.4 розрахувати показники, які характеризують стан та рух основних засобів: коефіцієнт зносу, коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття та коефіцієнт приросту основних засобів. Зробити висновки.

Таблиця 3.4

Показники, які характеризують стан основних засобів

Показник	Значення		Відхилення
	На початок року	На кінець року	
Знос основних засобів, тис. грн	3400	3800	
Первісна вартість, тис. грн	75000	82000	
Надходження основних засобів, тис. грн	-	2300	
Вибуття основних засобів, тис. грн	-	4500	
Коефіцієнт зносу			
Коефіцієнт оновлення	-		-
Коефіцієнт вибуття	-		-
Коефіцієнт приросту	-		-

Задача 4. За даними табл. 3.5 проаналізувати ефективність використання основних засобів та провести факторний аналіз зміни фондівдачі (за рахунок зміни чистого доходу від реалізації та зміни первісної вартості основних засобів) і рентабельності основних засобів (за рахунок зміни величини прибутку до оподаткування та зміни середньорічної вартості основних засобів). Зробити висновки.

Таблиця 3.5

Аналіз ефективності використання основних засобів

Показник	Значення		Відхилення
	Попередній період	Звітний період	
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	20000	18700	
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	5600	5300	
Середньоспискова чисельність робітників, осіб	870	876	

1	2	3	4
Прибуток до оподаткування, тис. грн	450	300	
Фондовіддача			
Фондомісткість			
Фондоозброєність			
Рентабельність основних засобів			

Задача 5. На основі вихідних даних (табл. 3.6) оцінити виконання «золотого правила економіки» на підприємстві. Проаналізувати отримані дані.

Таблиця 3.6

Оцінка виконання «золотого правила економіки»

Показник	За попередній рік тис. грн	За звітний рік тис. грн	Темп зростання, %
Чистий прибуток	259	156	
Чистий дохід від реалізації	2600	2870	
Власний капітал	810	959	
Загальний обсяг активів	2500	2990	

Задача 6. За даними фінансової звітності (додаток Б) проаналізувати структуру активів підприємства, розрахувати коефіцієнти постійності, мобільності та співвідношення оборотних і необоротних активів. Заповнити табл. 3.7. Оцінити отримані результати.

Таблиця 3.7

Аналіз структури активів

Показники	На початок періоду		На кінець періоду		Відхилення		Темпи зростання, %
	Абсолютне значення	%	Абсолютне значення	%	Абсолютне значення	%	
Необоротні активи, тис. грн							
Оборотні активи, тис. грн							
<i>Разом</i>		100		100			
Коефіцієнти постійності		-		-			
Коефіцієнт мобільності		-		-			
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів		-		-		-	-

Задача 7. Аналіз активів підприємства виявив, що протягом тривалого періоду спостерігається зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. При цьому відбувається зростання резерву сумнівних боргів.

Які проблеми ймовірно буде відчувати підприємство? Визначити негативні аспекти цього зростання. Чи є позитивні моменти в цьому процесі?

Задача 8. Оцінити рівень виробничого потенціалу підприємства щодо забезпеченості виробничого процесу засобами виробництва. Заповнити табл. 3.8. Проаналізувати отримані дані. Узагальнити результати.

Таблиця 3.8

Оцінка виробничого потенціалу підприємства

Показники	На початок періоду		На кінець періоду		Відхилення	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Основні засоби						
Виробничі запаси						
Незавершене виробництво						
Всього виробничий потенціал		100		100		
У % до майна	-		-			

Задача 9. Згідно з балансом (додаток Б) провести аналіз структури та динаміки оборотних активів підприємства в табл. 3.9 і зробити відповідні висновки.

Таблиця 3.9

Аналіз динаміки і структури оборотних активів

Показники	На початок періоду		На кінець періоду		Відхилення		Темпи зростання, %
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	
Запаси							
Векселі одержані							
Дебіторська заборгованість							
Гроші та поточні фінансові інвестиції							
Інші оборотні активи							
<i>Разом оборотних активів</i>		100		100			

Задача 10. За даними фінансової звітності (табл. 3.10) визначити частку виробничих фондів в активах (коефіцієнт майна виробничого призначення); частку основних засобів в активах підприємства; частку оборотних виробничих засобів в активах; частку оборотних виробничих засобів в оборотних активах; частку інвестиційного капіталу в необоротних активах підприємства. Зробити висновки.

Таблиця 3.10

Баланс (Звіт про фінансовий стан) підприємства

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	3	0
первісна вартість	1001	54	54
накопичена амортизація	1002	51	54

Продовження табл. 3.10

1	2	3	4
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	4857	4312
первісна вартість	1011	17716	17707
Знос	1012	12859	13395
Інвестиційна нерухомість:	1015		
Довгострокові біологічні активи:	1020		
первісна вартість	1021		
накопичена амортизація	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	90	90
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045	19	14
Гудвіл	1050		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	4969	4416
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	722	893
Виробничі запаси	1101	614	758
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	56	71
Товари	1104	52	64
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1490	1701
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	164	130
з бюджетом	1135		49
у тому числі з податку на прибуток	1136		49
з нарахованих доходів	1140		
із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	56	45
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	14	16
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	2446	2834
III. Необоротні активи, утримувані для продажу	1200	0	0
Баланс	1300	7415	7250

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1395	1395
Капітал у дооцінках	1405	4610	4610

Закінчення табл. 3.10

1	2	3	4
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415	87	87
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-2535	-2724
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	3557	3368
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	300	250
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615	3090	3223
за розрахунками з бюджетом	1620	154	121
за у тому числі з податку на прибуток	1621	16	
за розрахунками зі страхування	1625	82	77
за розрахунками з оплати праці	1630	139	130
за одержаними авансами	1635		
за розрахунками з учасниками із внутрішніх розрахунків	1640		
за страховою діяльністю	1645		
Поточні забезпечення	1660	58	74
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	35	7
Усього за розділом III	1695	3858	3882
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	7415	7250

Задача 11. Діяльність підприємства характеризується такими даними (табл. 3.12).

Необхідно оцінити ефективність використання оборотних активів в цілому та окремих їх складових елементів за показниками коефіцієнту оборотності, тривалості обороту, коефіцієнта завантаження та рентабельності. Визначити відносне вивільнення (залучення) оборотних активів за досліджуваний період. Проаналізувати отримані дані.

Таблиця 3.11

Вихідні дані, тис. грн

Показники	2018 рік	2019 рік
1. Необоротні активи	5720,1	5658,1
2. Запаси	668,4	617,0
3. Дебіторська заборгованість	1147,6	985,3
4. Гроші та їх еквіваленти	619,2	1322,1
5. Кредиторська заборгованість	?	?
6. Вартість майна	8155,3	8582,5
7. Вартість власного капіталу	6845,4	6338,8
8. Чистий дохід від реалізації продукції	13217,6	9789,9
9. Собівартість реалізованої продукції	9459,1	5257,0
10. Прибуток до оподаткування	1120,1	897,5

Задача 12. Згідно з балансом підприємства (додаток Б) провести аналіз динаміки і структури дебіторської заборгованості за звітний період у табл. 3.12 і зробити відповідні висновки.

Таблиця 3.12

Аналіз динаміки і структури дебіторської заборгованості

Найменування статті	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Відхилення (+,-)		
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	темпи зростання, %
Векселі одержані							
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги							
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
- з бюджетом							
- за виданими авансами							
- з нарахованих доходів							
- із внутрішніх розрахунків							
Інша поточна дебіторська заборгованість							
Усього дебіторської заборгованості		100,0		100,0			
% до вартості майна	-		-		-		

Задача 13. Згідно з балансом (додаток Б) провести аналіз структури та динаміки запасів підприємства в табл. 3.13 і зробити відповідні висновки. Необхідно оцінити структуру запасів за допомогою коефіцієнта накопичення.

Аналіз динаміки і структури запасів

Показники	На початок періоду		На кінець періоду		Відхилення		Темпи зростання, %
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	
Виробничі запаси							
Незавершене виробництво							
Готова продукція							
Товари							
<i>Разом запасів</i>		100		100			

Задача 14. Аналіз активів підприємства виявив, що протягом звітного періоду спостерігається зростання сум за статтею активу балансу “Векселі одержані”. Чим загрожує підприємству таке зростання? Які проблеми ймовірно буде відчувати підприємство? Визначити позитивні і негативні аспекти цього зростання.

Задача 15. Аналіз активів підприємства виявив, що протягом тривалого періоду спостерігається зростання вартості довгострокових фінансових інвестицій. Які проблеми ймовірно буде відчувати підприємство? Визначити позитивні і негативні аспекти цього зростання. Відповідь пов’язати з певним підприємством (галуззю промисловості).

Наскрізне практичне завдання

Частина 1

1. На основі вихідних даних (додатки А – Д) оцінити виконання «золотого правила економіки» на підприємстві. Проаналізувати отримані дані.
2. Проаналізувати мобільність активів підприємства. Оцінити отримані результати.
3. Провести оцінювання основних засобів підприємства за показниками, наведеними в таблиці 3.14.

Таблиця 3.14

Показники оцінки основних засобів

Показники	На початок року	На кінець року	Відхилення
Частка активної частини основних засобів			
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів			
Коефіцієнт зносу			
Коефіцієнт придатності			
Коефіцієнт оновлення			
Коефіцієнт вибуття			
Коефіцієнт приросту основних засобів			
Фондовіддача			
Фондомісткість			
Фондоозброєність			
Рентабельність основних засобів			

4. Проаналізувати отримані результати. Запропонувати заходи щодо поліпшення ситуації, що склалась на підприємстві.

Частина 2

1. Провести факторний аналіз фондівдачі та рентабельності основних засобів підприємства. Проаналізувати отримані результати. Зробити висновки.

2. Оцінити рівень виробничого потенціалу підприємства щодо забезпеченості виробничого процесу засобами виробництва. Заповнити табл. 3.15. Проаналізувати отримані дані. Узагальнити результати.

Таблиця 3.15

Оцінка виробничого потенціалу підприємства

Показники	На початок періоду		На кінець періоду		Відхилення	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Основні засоби						
Виробничі запаси						
Незавершене виробництво						
Всього виробничий потенціал		100		100		
У % до майна	-		-			

3. Виконати аналіз якісних зрушень у майновому стані підприємства, заповнити табл. 3.16.

Таблиця 3.16

Оцінка якісних зрушень у майновому стані

Показники	На початок періоду	На кінець періоду	Відхилення
Активи, тис. грн			
Чиста виручка від реалізації, тис. грн			
Ресурсовіддача, грн/грн			

4. Оцінити ефективність використання оборотних активів загалом та окремих їх складових елементів за показниками коефіцієнта оборотності, тривалості обороту, коефіцієнта завантаження та рентабельності. Визначити відносне вивільнення (залучення) оборотних активів за досліджуваний період.

5. Проаналізувати отримані результати. Запропонувати заходи щодо поліпшення ситуації, що склалась на підприємстві.

Контрольні питання:

1. Що являє собою майно підприємства?
2. Надайте визначення активів підприємства.
3. Сформулюйте специфічні ознаки активів підприємства.
4. Які види активів за формою функціонування Ви знаєте? Назвіть і охарактеризуйте їх.
5. Які види активів за характером використання Вам відомі? Назвіть і охарактеризуйте їх.
6. На які види активи підприємства поділяються за рівнем ліквідності?
7. Розкрийте сутність та зміст операційних та інвестиційних активів.
8. Які етапи передбачає здійснення аналізу майна підприємства?

9. Що дозволяє проаналізувати вертикальний та горизонтальний аналіз активів?

10. Які показники застосовуються під час аналізу стану та ефективності використання майна? Назвати та охарактеризувати їх.

11. Розкрийте сутність та зміст «золотого правила економіки».

12. Яким чином визначається коефіцієнт мобільності активів?

13. Які переваги і недоліки мають «важка» і «легка» структура активів?

14. Що таке виробничий потенціал підприємства?

15. Розкрийте сутність та зміст необоротних активів підприємства.

16. Назвіть і охарактеризуйте складові елементи необоротних активів.

17. Розкрийте зміст і функціональне призначення основних засобів підприємства.

18. Яким чином і за допомогою яких коефіцієнтів можна оцінити рух (інтенсивність оновлення) основних засобів?

19. Які показники лежать в основі оцінки ефективності використання основних засобів?

20. Що таке нематеріальні активи? Охарактеризуйте їхню роль і функціональне призначення.

21. Назвіть і охарактеризуйте основні етапи аналізу нематеріальних активів.

22. За якими категоріями класифікують нематеріальні активи у світовій практиці? Назвіть і охарактеризуйте.

23. За допомогою яких показників можна оцінити ефективність використання нематеріальних активів?

24. Яким чином розподіляються кошти між сферами виробництва й обігу? У чому полягає сенс і зміст такого розподілу?

25. Що являють собою оборотні активи підприємства? Назвіть їхні складові елементи.

26. За якими ознаками класифікуються оборотні активи?

27. У чому полягає основна мета і завдання аналізу оборотних активів підприємства?

28. Сформулюйте основні етапи аналізу оборотних активів і коротко їх охарактеризуйте.

29. Що являють собою запаси підприємства?

30. Яким чином сенс запасів підприємства розкривається у стандарті бухгалтерського обліку П(С)БО 9?

31. За допомогою якого показника можна оцінити структуру запасів підприємства?

32. Назвіть і охарактеризуйте можливі шляхи оптимізації виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції?

33. З якою метою здійснюється аналіз дебіторської заборгованості?

34. Які фактори впливають на величину дебіторської заборгованості?

35. Назвіть і охарактеризуйте шляхи оптимізації обсягів дебіторської заборгованості.

36. Чим зумовлена необхідність раціонального й економного використання оборотних активів? Обґрунтуйте свою думку.

37. На основі яких показників здійснюється аналіз ефективності використання оборотних активів?

38. Яким чином прискорення і стримування оборотності оборотних коштів впливає на ефективність функціонування підприємства загалом? Поясніть свою відповідь.

39. Що можна віднести до внутрішніх резервів підвищення ефективності використання оборотних активів? Назвіть і охарактеризуйте їх.

4 АНАЛІЗ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

4.1. Економічна сутність та класифікація капіталу підприємства.

4.2. Сутність, зміст та загальний аналіз структури капіталу підприємства.

4.3. Аналіз складу та структури власного капіталу підприємства.

4.4. Аналіз власного оборотного капіталу.

4.5. Аналіз складу та структури позикового капіталу.

4.6. Аналіз кредиторської заборгованості підприємства.

4.7. Оцінка ефективності використання капіталу підприємства.

Практичні завдання

Задача 1. Згідно з балансом підприємства (додаток Б) проаналізувати склад, структуру та динаміку джерел формування майна підприємства (табл. 4.1) і зробити відповідні висновки.

Таблиця 4.1

Аналіз динаміки та структури капіталу підприємства

Показник	На початок року		На кінець року		Зміни		Темпи приросту, %
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
Власний капітал							
Позиковий капітал, у тому числі:							
- довгострокові зобов'язання та забезпечення							
- короткострокові кредити							
- поточні зобов'язання і забезпечення							
Капітал разом		100		100			

Задача 2. Згідно з наведеним у табл. 4.2 спрощеним балансом проаналізувати розміщення капіталу в активи підприємства шляхом порівняння

активів і пасивів балансу. Оцінити забезпеченість відповідних активів відповідними джерелами фінансування. Зробити висновки щодо ефективності фінансової політики підприємства.

Таблиця 4.2

Спрощений баланс підприємства, тис. грн

Актив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
<i>I. Необоротні активи</i>		
Нематеріальні активи	24	36
Незавершені капітальні інвестиції	1171	1756,5
Основні засоби	3949	5923,5
інші фінансові інвестиції	90	135
Відстрочені податкові активи	90	135
Інші необоротні активи	-	-
Усього за розділом I	5324	7986
<i>II. Оборотні активи</i>		
Запаси:	1395	1492,8
виробничі запаси	867	1300,5
незавершене виробництво	200	-
готова продукція	269	103,5
товари	59	88,8
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2787	3483,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
з бюджетом	120	-
за виданими авансами	111	155,4
Інша поточна дебіторська заборгованість	39	58,5
Поточні фінансові інвестиції	-	-
Гроші та їх еквіваленти	106	9,6
Витрати майбутніх періодів	10	9
Інші оборотні активи	250	3
Усього за розділом II	4818	5212,1
<i>Баланс</i>	10142	13198,1
Пасив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
<i>I. Власний капітал</i>		
Зареєстрований (пайовий) капітал	1395	1395
Капітал у дооцінках	-	-
Додатковий капітал	2770	2770
Емісійний дохід		
Резервний капітал	87	87
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	933	1408
Усього за розділом I	5185	5660

1	2	3
<i>II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>		
Довгострокові кредити банків	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	983	902
Довгострокові забезпечення	-	-
Усього за розділом II	983	902
<i>III. Поточні зобов'язання і забезпечення</i>		
Короткострокові кредити банків	-	-
Поточна кредиторська заборгованість: за товари, роботи, послуги	3506	5857,8
за одержаними авансами	-	105,4
за розрахунками з бюджетом	185	222
за розрахунками зі страхування	87	121,8
за розрахунками з оплати праці	169	211,3
за розрахунками з учасниками	-	80
Інші поточні зобов'язання	27	37,8
Усього за розділом III	3974	6636,1
<i>Баланс</i>	10142	13198,1

Задача 3. Згідно з наведеним в табл. 4.2 спрощеним балансом проаналізувати виконання золотого правила фінансування та золотого правила балансу. Зробити висновки.

Задача 4. Згідно з балансом підприємства (додаток Б) оцінити динаміку та структуру власного капіталу підприємства (табл. 4.3), розрахувати коефіцієнт капітального покриття, коефіцієнт участі зареєстрованого капіталу в загальній сумі джерел фінансування та проаналізувати отримані дані. Сформулювати основні напрямки покращення структури власного капіталу, ефективності його використання.

Таблиця 4.3

Аналіз динаміки та структури власного капіталу підприємства

Джерела власного капіталу	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Відхилення (+, -)		
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	Темпи зростання, %
Зареєстрований капітал							
Капітал у дооцінках							
Додатковий капітал							
Емісійний дохід							
Резервний капітал							
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)							
Неоплачений капітал	()		()				
Вилучений капітал	()		()				
Всього власного капіталу		100,0		100,0			

Задача 5. Згідно з балансом підприємства (додаток Б) оцінити динаміку та структуру позикового капіталу підприємства (табл. 4.4) і проаналізувати отримані дані.

Таблиця 4.4

Аналіз динаміки та структури позикового капіталу підприємства

Джерела позикового капіталу	На початок звітнього періоду		На кінець звітнього періоду		Відхилення (+, -)		
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	Темпи зростання, %
Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Поточні зобов'язання і забезпечення, у тому числі:							
- короткострокові кредити банку							
- векселі видані							
- поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги							
- поточні зобов'язання за розрахунками та інші							
Поточні забезпечення							
Доходи майбутніх періодів							
Інші поточні зобов'язання							
Всього позикового капіталу		100,0		100,0			

Задача 6. За даними табл. 4.5:

- проаналізувати показники, що характеризують структуру капіталу та його розміщення в активах підприємства;
- оцінити ефективність використання капіталу підприємства;

Таблиця 4.5

Вихідні дані для аналізу, тис. грн

Показники	Попередній період	Звітній період
Чистий дохід від реалізації продукції	13500	12800
Чистий прибуток	980	850
Необоротні активи	7600	6200
Оборотні активи	2485	2630
Власний капітал	9300	8250
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	485	280
Поточні зобов'язання і забезпечення	300	300

- результати розрахунків занести в табл. 4.6 та 4.7;
- зробити висновки за результатами аналізу;

- вказати шляхи покращення ефективності використання капіталу підприємства.

Таблиця 4.6

Оцінка співвідношення між активами і пасивами підприємства

Показники	Попередній період	Звітний період
Обсяг власного капіталу, вкладеного у довгострокові активи, тис. грн		
Частка власного капіталу у формуванні необоротних активів		
Частка позикового капіталу у формуванні необоротних активів		
Частка власного капіталу у формуванні оборотних активів		
Частка позикового капіталу у формуванні оборотних активів		

Таблиця 4.7

Оцінка ефективності використання капіталу підприємства

Показники	Попередній період	Звітний період
Коефіцієнт оборотності капіталу		
Тривалість обороту капіталу, днів		
Капіталомісткість або коефіцієнт закріплення капіталу		
Рентабельність авансованого капіталу, %		
Рентабельність власного капіталу, %		

Задача 7. Аналіз пасивів підприємства виявив, що протягом тривалого періоду значне переважання власних коштів підприємства над позиковими. Які позитивні аспекти має зазначене співвідношення? Які негативні? Які проблеми ймовірно буде відчувати підприємство? Відповідь пов'язати з певним підприємством (галуззю промисловості).

Оформити відповідь таким чином: Ймовірні проблеми:

<i>Галузь:</i>	
<i>Підприємство:</i>	
“+”	“-”
1.	1.
2.	2.
3.	3.
....

Задача 8. Аналіз пасивів підприємства виявив, що протягом звітного періоду спостерігається зростання довгострокових зобов'язань (зокрема – довгострокових кредитів банків). Одночасно відбувається розширення підприємством господарського обороту. Які позитивні аспекти має зазначене зростання? Які негативні? Які проблеми ймовірно буде відчувати підприємство? Відповідь пов'язати з певним підприємством (галуззю промисловості).

Задача 9. За даними балансу підприємства (додаток Б) провести аналіз складу, динаміки, структури та оборотності кредиторської заборгованості підприємства (табл. 4.8) і зробити відповідні висновки.

Таблиця 4.8

Аналіз динаміки та структури кредиторської заборгованості

Показник	На початок звітного періоду		На кінець звітного періоду		Відхилення (+, -)		
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	Темпи зростання, %
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги							
Поточні зобов'язання за розрахунками, в тому числі:							
- за довгостроковими зобов'язаннями							
- з одержаних авансів							
- з бюджетом							
- зі страхування							
- з оплати праці							
- з учасниками							
- із внутрішніх розрахунків							
Інші поточні зобов'язання							
Всього кредиторської заборгованості		100		100			

Задача 10. Аналіз пасивів підприємства виявив, що протягом тривалого періоду значне переважання позикових коштів підприємства над власними. Одночасно структура активів підприємства «поважчала». Які позитивні аспекти цих змін? Які негативні? Які проблеми ймовірно буде відчувати підприємство? Відповідь пов'язати з певним підприємством (галуззю промисловості).

Наскрізне практичне завдання

1. На основі вихідних даних (додатки А–Д) розрахувати показники, що характеризують співвідношення активів і пасивів балансу підприємства, оцінити виконання «золотого правила фінансування» та «золотого правила балансу». Проаналізувати отримані дані.

За результатами аналізу заповнити табл. 4.9.

Таблиця 4.9

Показники оцінки співвідношення активів і пасивів балансу підприємства

Показники	На початок року	На кінець року	Відхилення
Обсяг власного капіталу, вкладеного в довгострокові активи			
Частка власного капіталу у формуванні необоротних активів			
Частка позикового капіталу у формуванні необоротних активів			
Частка власного капіталу у формуванні оборотних активів			
Частка позикового капіталу у формуванні оборотних активів			

2. Проаналізувати склад та структуру власного й позикового капіталу підприємства. Оцінити отримані результати.

3. Провести оцінювання наявності власного оборотного капіталу.

4. Оцінити ефективність використання капіталу підприємства. Запропонувати заходи щодо поліпшення ситуації, що склалась на підприємстві.

Контрольні питання:

1. Розкрийте економічну сутність капіталу.
2. Які форми капіталу Ви знаєте? Назвіть і охарактеризуйте їх.
3. Сформулюйте й охарактеризуйте основні характерні ознаки капіталу.
4. Які види капіталу за різними класифікаційними ознаками Ви знаєте?
5. Що являє собою власний капітал?
6. Розкрийте сутність та зміст позикового капіталу.
7. Розкрийте сутність та зміст робочого капіталу.
8. Яку роль відіграє власний капітал у функціонуванні підприємства?

Позиковий капітал?

9. Яка мета аналізу капіталу підприємства?
10. Назвіть та охарактеризуйте основні завдання аналізу капіталу.
11. Як доцільно згрупувати статті балансу для аналізу капіталу підприємства?
12. Яким чином взаємопов'язані активи і пасиви балансу?
13. Які показники характеризують співвідношення активів підприємства? Назвіть і охарактеризуйте їх.

14. Сформулюйте підходи до фінансування активів підприємства та розкрийте їхній основний зміст.
15. У чому полягає сутність золотого правила балансу?
16. Сформулюйте золоте правило фінансування. Розкрийте його функціональне призначення.
17. Які переваги і недоліки має власний капітал підприємства? Назвіть і охарактеризуйте їх.
18. Які завдання виникають у процесі аналізу власного капіталу?
19. Назвіть і охарактеризуйте елементи власного капіталу.
20. Що являє собою зареєстрований капітал?
21. Розкрийте зміст поняття «додатковий капітал».
22. Що таке резервний капітал?
23. Чим неоплачений капітал відрізняється від вилученого?
24. Що таке капітал у дооцінках?
25. Які показники використовуються для аналізу власного капіталу підприємства?
26. Що являє собою власний оборотний капітал?
27. Якими методами визначається розмір власного оборотного капіталу?
28. Які переваги властиві позиковому капіталу? Які недоліки йому притаманні?
29. Які основні відмінності власного та позикового капіталів? Назвіть і охарактеризуйте їх.
30. Що таке зобов'язання? Які види зобов'язань Вам відомі?
31. Що таке довгострокові зобов'язання?
32. Що являють собою поточні зобов'язання? Назвіть і охарактеризуйте їхні складові.
33. Що таке «забезпечення»? Які елементи можна віднести до цієї групи зобов'язань?
34. Які завдання вирішує аналіз позикового капіталу? Назвіть і охарактеризуйте їх.
35. Що являє собою кредиторська заборгованість?
36. Які завдання стоять перед аналітиком у процесі аналізу кредиторської заборгованості?
37. Назвіть і охарактеризуйте основні етапи аналізу кредиторської заборгованості.
38. З якою метою доцільно порівнювати дебіторську і кредиторську заборгованість?
39. Які показники використовуються під час аналізу кредиторської заборгованості?
40. Чому під час аналізу кредиторської заборгованості важливо звертати увагу на час (дату) її виникнення та терміни погашення?
41. Які показники дають змогу оцінити ефективність використання капіталу підприємства?

5 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

5.1. Економічна сутність категорії «фінансова стійкість» та необхідність її аналізу.

5.2. Аналіз фінансової стійкості за абсолютними показниками. Визначення типу фінансової стійкості.

5.3. Оцінка фінансової стійкості підприємства на базі відносних показників.

Практичні завдання

Задача 1. Визначити тип фінансової стійкості підприємства, запас стійкості його фінансового стану та надлишок (нестачу) основних джерел формування запасів на 1 грн запасів за даними табл. 5.1. Проаналізувати отримані результати.

Таблиця 5.1

Вихідні дані для аналізу, тис. грн

Показники	Попередній період	Звітний період
Чистий дохід від реалізації продукції	16246,8	19838,8
Власний капітал	5280,5	5007,8
Необоротні активи	6214,0	6379,4
Запаси	1932,6	2860,7
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	106,4	77,0
Короткострокові кредити та позики	748,1	1069,7

Задача 2. За даними табл. 5.2 дати оцінку фінансовій стійкості підприємства на основі відносних показників. Зробити висновки.

Таблиця 5.2

Вихідні дані для аналізу

Актив	Сума, тис. грн	Пасив	Сума, тис. грн
Необоротні активи	1050	Власний капітал	970
Запаси	720	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	200
Дебіторська заборгованість	360	Короткострокові кредити банків	50
Гроші та їх еквіваленти	130	Кредиторська заборгованість	1030
Інші оборотні активи	10	Інші поточні зобов'язання і забезпечення	20
<i>Баланс</i>	<i>2270</i>	<i>Баланс</i>	<i>2270</i>

Задача 3. Власний капітал підприємства дорівнює 600 тис. грн, довгострокові кредити банків – 70 тис. грн, короткострокові кредити банків – 150 тис. грн, необоротні активи – 450 тис. грн, запаси та витрати – 400 тис. грн, баланс підприємства – 1010 тис. грн. Визначити власний оборотний капітал та

забезпеченість запасів власним оборотним капіталом. Проаналізувати отримані результати.

Задача 4. Заповнити табл. 5.3. За даними таблиці визначте тип фінансової стійкості підприємства на початок і кінець періоду, зобразити графічно та проаналізувати отримані дані.

Таблиця 5.3

Визначення типу фінансової стійкості підприємства, тис. грн

Показники	На початок періоду	На кінець періоду
Власний капітал	5000	5000
Необоротні активи	4000	4500
Запаси	2000	1900
Наявність власного оборотного капіталу для формування запасів		
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	400	450
Наявність власних і довгострокових джерел для формування запасів		
Короткострокові кредити і позики	500	600
Загальні джерела для формування запасів		
Надлишок (+), нестача (-) власного оборотного капіталу		
Надлишок(+), нестача (-) власного оборотного капіталу і довгострокових позикових коштів для формування запасів		
Надлишок (+), нестача (-) загальної величини джерел для формування запасів		
Трикомпонентний показник фінансової стійкості		

Задача 5. За даними табл. 5.4 визначити показники структури капіталу підприємства на початок і кінець року та проаналізувати отримані дані.

Таблиця 5.4

Вихідні дані, тис. грн

Показники	На початок року	На кінець року
Загальна сума джерел	?	?
Власний капітал підприємства	28 480	26 620
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	570	580
Короткострокові кредити	26 360	14 342
Кредиторська заборгованість	1450	1537

Наскрізне практичне завдання

1. За даними бухгалтерського балансу (додаток Б) визначити тип фінансової стійкості підприємства та відобразити його графічно.

2. Оцінити рівень незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування (структуру капіталу) за відносними показниками фінансової стійкості.

3. Оцінити оптимальність співвідношення між статтями активів і складовими джерел їх формування за відносними показниками фінансової стійкості.

4. Зробити аналіз отриманих результатів.

Контрольні питання:

1. Розкрийте сутність і зміст фінансової стійкості.
2. За якими напрямками розглядається сутність фінансової стійкості? Назвіть та охарактеризуйте їх.
3. Що відображає, гарантує та характеризує фінансова стійкість?
4. Які характеристики має фінансово стійке підприємство?
5. Які фактори впливають на фінансову стійкість? Назвіть та охарактеризуйте їх.
6. Сформулюйте загальну мету проведення аналізу фінансової стійкості.
7. Що є предметом аналізу фінансової стійкості?
8. Від яких умов залежить фінансова стійкість підприємства?
9. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи аналізу фінансової стійкості.
10. Що являє собою аналіз фінансової звітності за абсолютними показниками?
11. Які абсолютні показники аналізу фінансової стійкості Ви знаєте? Назвіть та охарактеризуйте.
12. Назвіть основні типи фінансової стійкості. Надайте їхню характеристику.
13. Які додаткові абсолютні показники використовуються для аналізу фінансової стійкості? Яке їхнє призначення?
14. Розкрийте специфічні особливості аналізу фінансової стійкості на базі відносних показників.
15. Сформулюйте вимоги, яким повинна відповідати система відносних показників фінансової стійкості.
16. Які групи коефіцієнтів містить система аналізу фінансової стійкості?
17. Що дозволяють оцінити показники структури капіталу?
18. З якою метою розраховуються коефіцієнти покриття?

6 АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

- 6.1. Сутність і значення платоспроможності та ліквідності підприємства.
- 6.2. Зміст та послідовність аналізу ліквідності підприємства.
 - 6.2.1. Аналіз ліквідності балансу підприємства.
 - 6.2.2. Оцінка ліквідності на основі фінансових показників.
 - 6.2.2.1. Абсолютні показники ліквідності.
 - 6.2.2.2. Відносні показники ліквідності.
- 6.3. Аналіз платоспроможності підприємства: зміст, основні напрямки та критерії оцінювання.

Практичні завдання

Задача 1. За даними табл. 6.1 визначити робочий капітал підприємства методом «знизу» і методом «зверху» та його частку в оборотних активах. З'ясувати основні причини зміни робочого капіталу та зробити висновки.

Таблиця 6.1

Показники балансу підприємства, грн

№ з/п	Показники	На початок року	На кінець року	Відхилення
1.	Необоротні активи	2 345 200	2 860 560	
2.	Оборотні активи	1 556 800	3 302 800	
2.1.	Запаси	1 548 100	1 975 400	
2.2.	Грошові кошти	1300	216 200	
2.3.	Дебіторська заборгованість	7400	1 111 200	
3.	Власний капітал	2 500 000	2 800 000	
4.	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	?	?	
5.	Поточні зобов'язання і забезпечення	35 100	1 560 700	
5.1.	Короткострокові кредити банків	11 400	14 700	
5.2.	Кредиторська заборгованість	23 700	1 546 000	

Задача 2. За даними табл. 6.2 розрахувати та проаналізувати відносні показники ліквідності (коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності). Навести обґрунтовані висновки та вказати можливі причини зміни коефіцієнтів.

Таблиця 6.2

Вихідні дані для розрахунку показників ліквідності, тис. грн

Показник	Початок звітного періоду	Кінець звітного періоду
<i>Оборотні активи, усього</i>	?	?
Запаси	5438,1	6578,9
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	6120,5	9370,05
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
за виданими авансами	660,85	1490,1
з бюджетом	1710,4	2630,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	210,9	370,3
Гроші та їх еквіваленти:	7520,75	9350,35
Інші оборотні активи	70,8	150,7
<i>Поточні зобов'язання і забезпечення, всього</i>	5130,45	5020,7

Задача 3. За даними табл. 6.3 розрахувати такі коефіцієнти: покриття, швидкої ліквідності та абсолютної ліквідності. Зробити висновки.

Таблиця 6.3

Вихідні дані для розрахунку показників ліквідності, тис. грн

Показник	На початок періоду	На кінець періоду
Оборотні активи	8234,6	9840,5
Поточні зобов'язання і забезпечення	8976,1	7435,9
Запаси	5641,0	6123,8
Гроші та їх еквіваленти	89,6	97,5

Задача 4. За даними фінансової звітності (додаток Б) заповнити табл. 6.4 та оцінити ліквідність балансу. Визначити загальний показник ліквідності та навести обґрунтовані висновки.

Таблиця 6.4

Аналіз ліквідності балансу

Актив	На початок періоду	На кінець періоду	Пасив	На початок періоду	На кінець періоду	Платіжний надлишок (+) або нестача(-)	
1. Найбільш ліквідні активи (Л1)			1. Найбільш термінові зобов'язання (П1)				
2. Активи, що швидко реалізуються (Л2)			2. Короткострокові пасиви (П2)				
3. Активи, що реалізуються повільно (Л3)			3. Довгострокові пасиви (П3)				
4. Активи, що реалізуються важко (Л4)			4. Постійні пасиви (П4)				
Баланс			Баланс				

Задача 5. На основі балансу підприємства (табл. 6.5) оцінити ліквідність його балансу та визначити показники ліквідності. За отриманими результатами зробити висновки.

Таблиця 6.5

Баланс підприємства, тис. грн

Показники	На початок року	На кінець року
<i>Актив</i>		
1. Необоротні активи	604,7	1205,5
2. Оборотні активи разом, у тому числі:	628,7	973,7
- запаси	306,1	564,4
- дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	286,8	326,9
- інша дебіторська заборгованість	12,3	25,6
- гроші та їх еквіваленти	23,5	56,8
<i>Баланс</i>	1233,4	2179,2

<i>Пасив</i>		
1. Власний капітал	895,5	995,5
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	13,0	25,6
3. Поточні зобов'язання і забезпечення разом, у тому числі:	324,9	1158,1
- короткострокові кредити банків	56,5	82,2
- кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	168,2	556,5
- інші поточні зобов'язання	100,2	519,4
<i>Баланс</i>	1233,4	2179,2

Задача 6. За даними табл. 6.6 виявити тенденції ліквідності підприємства в аналізованому періоді, розрахувавши абсолютні та відносні показники ліквідності.

Таблиця 6.6

Показники балансу підприємства, тис. грн

Показник	На початок періоду	На кінець періоду
Оборотні активи	1658	1340
Дебіторська заборгованість	340	390
Поточні фінансові інвестиції	23	18
Гроші та їх еквіваленти	5	20
Інші оборотні активи	8	14
Поточні зобов'язання і забезпечення	1480	1520

Наскрізне практичне завдання

Необхідно провести аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства з метою визначення можливостей своєчасного й повного виконання розрахунків за короткостроковими зобов'язаннями. А саме:

1. Оцінити ліквідність балансу підприємства (додаток Б) за допомогою порівняння згрупованих за ступенем ліквідності коштів по активу з зобов'язаннями по пасиву, згрупованими за строками погашення. За результатами групування й розрахунків заповнити табл. 6.7.

Таблиця 6.7

Аналіз ліквідності балансу

Актив	На початок періоду	На кінець періоду	Пасив	На початок періоду	На кінець періоду	Платіжний надлишок (+) або нестача(-)	
1. Найбільш ліквідні активи (Л1)			1. Найбільш термінові зобов'язання (П1)				
2. Активи, що швидко реалізуються (Л2)			2. Короткострокові пасиви (П2)				

3. Активи, що реалізуються повільно (ЛЗ)			3. Довгострокові пасиви (ПЗ)				
4. Активи, що реалізуються важко (Л4)			4. Постійні пасиви (П4)				
Баланс			Баланс				

2. Оцінити ліквідність підприємства за допомогою коефіцієнтів ліквідності. Результати розрахунків представити у вигляді табл. 6.8.

Таблиця 6.8

Розрахунок коефіцієнтів ліквідності

Показник	На початок періоду	На кінець періоду	Зміни
Коефіцієнт загальної ліквідності			
Коефіцієнт проміжної ліквідності			
Коефіцієнт абсолютної ліквідності			

3. Графічно відобразити динаміку змін коефіцієнтів ліквідності.

4. Зробити аналіз отриманих результатів. Запропонувати заходи щодо поліпшення ситуації, що склалася на підприємстві.

Контрольні питання:

1. Сформулюйте сутність ліквідності та платоспроможності, розкрийте схожість і відмінність цих понять.

2. Визначте роль ліквідності та платоспроможності під час оцінювання фінансового стану підприємства.

3. У чому полягає ліквідність підприємства й ліквідність балансу? Як можна поєднати ці поняття?

4. На які групи поділяються активи підприємства за ступенем ліквідності?

5. На які групи поділяються пасиви підприємства за ступенем настання строків їх оплати?

6. Що включає в себе найбільш мобільна частина ліквідних засобів?

7. Що відноситься до активів повільної реалізації?

8. Які активи відносяться до тих, що реалізуються важко?

9. Які зобов'язання відносяться до найбільш строкових?

10. Розкрийте сутність та зміст постійних (стійких) пасивів.

11. В якому випадку баланс підприємства буде абсолютно ліквідним?

12. Як за допомогою аналізу ліквідності балансу можна визначити й оцінити поточну та перспективну ліквідність?

13. Які показники ліквідності застосовуються під час аналізу ліквідності балансу? Як вони розраховуються і як аналізуються?

14. Охарактеризуйте абсолютні показники ліквідності.

15. Розкрийте сутність, зміст і функціональне призначення робочого капіталу підприємства.

16. Назвіть та охарактеризуйте методи розрахунку власного оборотного капіталу.

17. Які фактори впливають на суму робочого капіталу?

18. Чим визначається оптимальний розмір робочого капіталу?

19. В яких коефіцієнтах ліквідності зацікавлені різні користувачі фінансового аналізу? Обґрунтуйте свою відповідь.

20. За допомогою якого коефіцієнта можна встановити, якою мірою поточні активи покривають короткострокові зобов'язання?

21. Що являє собою коефіцієнт загальної ліквідності? строкової ліквідності? абсолютної ліквідності? Яким чином вони взаємопов'язані?

22. Які фактори здатні позитивно вплинути на підвищення ліквідності підприємства? Назвіть і охарактеризуйте їх.

23. Що розуміється під терміном «платоспроможність»?

24. Які основні ознаки платоспроможності підприємства?

25. Які рівні платоспроможності підприємства Вам відомі і як вони розраховуються?

26. Яка мета складання платіжного календаря підприємства? Назвіть основні його показники.

27. Розкрийте зміст поточної і перспективної платоспроможності.

28. Що відображає коефіцієнт достатності грошових коштів?

29. Для чого застосовується коефіцієнт капіталізації грошових коштів? Охарактеризуйте його зміст.

30. Розкрийте сутність та дайте порівняльну характеристику грошової, розрахункової і ліквідної платоспроможності.

7 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

7.1. Зміст, завдання і джерела аналізу фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства.

7.2. Аналіз формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства.

7.3. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.

7.4. Аналіз показників рентабельності.

7.5. Факторний аналіз показників рентабельності.

Практичні завдання

Задача 1. Базуючись на даних фінансової звітності (додатки Б-Д), розрахувати витратні та ресурсні показники рентабельності за два роки. Одержані дані проаналізувати та оцінити. Запропонувати основні напрямки підвищення ефективності господарювання.

Задача 2. На підставі фінансової звітності (додатки Б-Д) розрахувати показники рентабельності продажу підприємства за два роки. Одержані дані оцінити. Розробити основні напрямки підвищення ефективності господарювання.

Задача 3. На основі наведених даних у табл. 7.1 проаналізувати склад та структуру доходів (заповнивши табл. 7.2), витрат та фінансових результатів підприємства. Сформулювати аналітичні таблиці та зробити висновки за результатами проведених розрахунків.

Таблиця 7.1

Вихідні дані зі звіту про фінансові результати, тис. грн

Показник	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт)	3750,0	3100
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2550,0	2200
Валовий:		
- прибуток	?	?
- збиток		
Інші операційні доходи	40,1	135,2
Адміністративні витрати	60,8	57,8
Витрати на збут	110,9	100,0
Інші операційні витрати	130,6	115,6
Фінансові результати від операційної діяльності:		
- прибуток	?	?
- збиток		
Інші доходи	30,0	30,0
Фінансові витрати	20,3	16,0
Фінансові результати до оподаткування:		
- прибуток	?	?
- збиток		
Податок на прибуток	170,0	140,0
Чистий:		
- прибуток	?	?
- збиток		

Таблиця 7.2

Аналіз складу, структури та динаміки доходів

Показник	Попередній період		Звітний період		Відхилення		Темпи приросту,%
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції							
Інші операційні доходи							
Інші доходи							
Разом							

Задача 4. На основі наведених у табл. 7.1 даних провести факторний аналіз чистого прибутку досліджуваного підприємства, за результатами якого заповнити табл. 7.3. Проаналізувати отримані дані й запропонувати систему заходів для поліпшення ситуації, що склалася.

Таблиця 7.3

Зведена таблиця впливу факторів на чистий прибуток звітного періоду

Показники	Сума, тис. грн
1. Зміна валового прибутку, у тому числі:	
- за рахунок зміни обсягу реалізації продукції	
- за рахунок зміни собівартості реалізованої продукції	
- за рахунок зміни у структурі продукції	
2. Зміна адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат	
3. Зміна інших операційних доходів	
4. Зміна доходів від фінансової та інвестиційної діяльності	
5. Зміна витрат від фінансової та інвестиційної діяльності	
6. Зміна величини сплаченого податку на прибуток	
Загальний вплив факторів на чистий прибуток	

Задача 5. Дати оцінку рентабельності підприємства на основі даних, наведених у табл. 7.4.

Таблиця 7.4

Вихідні дані, тис. грн

<i>Баланс</i>			
Актив	тис. грн	Пасив	тис. грн
Необоротні активи	2050	Власний капітал, фонди і резерви	2170
Запаси	720	Довгострокові пасиви	20
Дебіторська заборгованість	370	Короткостроковий кредит	50
Грошові кошти	130	Розрахунки та інші короткострокові пасиви	1030
<i>Баланс</i>	3270	<i>Баланс</i>	3270
<i>Звіт про фінансові результати</i>			
Виручка від реалізації продукції	2480	Прибуток до оподаткування	380
Валовий прибуток	900	Чистий прибуток	310
Операційний прибуток	450		

Задача 6. На підставі наведених даних (табл. 7.5) провести аналіз динаміки фінансових результатів підприємства за основними напрямками його діяльності. Зробити відповідні висновки.

Таблиця 7.5

Показники фінансових результатів підприємства, тис. грн

Показник	Попередній період	Звітний період	Темпи приросту, %
Валовий прибуток (збиток)	23 990	21 700	

Продовження табл. 7.5

Фінансовий результат від операційної діяльності	9940	5052	
Фінансовий результат до оподаткування	8650	6320	
Чистий прибуток	3750	3630	

Задача 7. За даними табл. 7.6 визначити рентабельність власного капіталу, скласти модель Дюпона та провести факторний аналіз рентабельності власного капіталу. Результати оформити у вигляді аналітичної таблиці (табл. 7.7).

Таблиця 7.6

Показники діяльності підприємства

Показники	За звітний період	За попередній період	Абсолютне відхилення
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	2500	2400	
Чистий прибуток, тис. грн	800	700	
Середньорічна вартість активів, тис. грн	12 500	12 600	
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	8000	7500	
Чиста рентабельність реалізації, %			
Ресурсовіддача, оборотів			
Коефіцієнт фінансової залежності			
Рентабельність власного капіталу, %			

Таблиця 7.7

Зведена таблиця впливу факторів на рентабельність власного капіталу

Показники	Вплив
Чиста рентабельність реалізації	
Ресурсовіддача	
Коефіцієнти фінансової залежності	
Усього (змiна коефіцієнта рентабельності власного капіталу)	

Запропонуйте систему заходів для поліпшення ситуації, що склалася.

Задача 8. На підставі фінансової звітності (додатки Б-Д) за два періоди провести горизонтальний і вертикальний аналіз звіту про фінансові результати. Оцінити його динаміку і структуру. Зробити висновки.

Задача 9. За поточний рік підприємство має такі дані (тис. грн):

- чистий дохід від реалізації продукції – 57 921,0;
- собівартість реалізованої продукції – 53 528,0;
- валовий прибуток – 4393,0;
- операційний прибуток – 2689,0;
- чистий прибуток – 1056,0;
- власний капітал підприємства – 38273,0;
- основні засоби – 35 822,0;
- матеріальні оборотні активи – 4515,0;
- вартість майна – 40915,0.

Необхідно визначити: валову, операційну й чисту рентабельність реалізації; рентабельність продукції за валовим прибутком; рентабельність операційної діяльності підприємства; рентабельність активів та рентабельність власного капіталу. Проаналізувати ситуацію, що склалася на підприємстві та запропонувати заходи щодо її поліпшення.

Задача 10. Показники рентабельності підприємства наведені в табл. 7.8. Заповнити таблицю та оцінити рівень і динаміку рентабельності. Проаналізувати й оцінити зміни, що відбулися на підприємстві за досліджуваний період.

Таблиця 7.8

Показники рентабельності підприємства, %

Показник	Попередній період	Звітний період	Темпи приросту, %
Рентабельність активів	13,1	10,0	
Рентабельність власного капіталу	15,5	10,9	
Валова рентабельність реалізації	28,1	19,7	
Операційна рентабельність реалізації	22,5	18,4	
Чиста рентабельність реалізації	14,8	10,3	

Сформулювати відповідні висновки і запропонувати заходи, що здатні поліпшити ситуацію, яка склалась.

Наскрізне практичне завдання

Частина 1

1. На основі вихідних даних (додатки Б–Г) необхідно розрахувати показники фінансової діяльності й заповнити табл. 7.9. Проаналізувати отримані дані.

Таблиця 7.9

Звіт про фінансові результати

Найменування статті	Код рядка	Абсолютні величини		Питома вага статті у виручці від реалізації, %		Зміни		
		за попередній період	за звітний період	за попередній період	за звітний період	в абсолютних величинах	у структурі	темпи приросту, %
1. Фінансові результати								
2. Елементи операційних витрат								

2. На основі табл. 7.9 вивчити та розрахувати фактори, що впливають на зміну чистого прибутку, і визначити рівень їхнього впливу. За даними розрахунків заповнити табл. 7.10 та 7.11.

3. Проаналізувати отримані результати.

Таблиця 7.10

Визначення основних показників для факторного аналізу чистого прибутку

Показники	Джерело інформації	Попередній період	Звітний період	Відхилення
Валовий прибуток (збиток)	Ф2090 (Ф2095)			
Інші операційні доходи	Ф2120			
Адміністративні витрати	Ф2130			
Витрати на збут)	Ф2150			
Інші операційні витрати	Ф2180			
Фінансово-інвестиційні доходи	Ф2200+ +Ф2220+ +Ф2240			
Фінансово-інвестиційні витрати	Ф2250+ +Ф2255+ Ф2270			
Податок на прибуток	Ф2300± ±Ф2305			
Чистий прибуток	Ф2350			

Таблиця 7.11

Зведена таблиця впливу факторів на чистий прибуток звітного періоду

Показники	Сума, тис. грн
1. Зміна валового прибутку, у тому числі:	
- за рахунок зміни обсягу реалізації продукції	
- за рахунок зміни собівартості реалізованої продукції	
- за рахунок зміни у структурі продукції	
2. Зміна адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат	
3. Зміна інших операційних доходів	
4. Зміна доходів від фінансової та інвестиційної діяльності	
5. Зміна витрат від фінансової та інвестиційної діяльності	
6. Зміна величини сплаченого податку на прибуток	
Загальний вплив факторів на чистий прибуток	

Частина 2

1. Розрахувати показники рентабельності. За результатами розрахунків заповнити табл. 7.12.

Таблиця 7.12

Показники рентабельності

Показники	Попередній період	Звітний період	Відхилення
Рентабельність продукції за валовим прибутком			
Рентабельність операційної діяльності			
Рентабельність господарської діяльності			
Валова рентабельність реалізації			
Операційна рентабельність реалізації			
Чиста рентабельність реалізації			
Рентабельність активів			
Рентабельність власного капіталу			
Рентабельність необоротних активів			
Рентабельність оборотних активів			

2. Виконати факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства. Результати розрахунків представити у вигляді табл. 7.13. та 7.14.

Таблиця 7.13

*Зміна коефіцієнта рентабельності власного капіталу
і факторних показників у динаміці*

Показник	Попередній період	Звітний період	Відхилення
Рентабельність власного капіталу			
Чиста рентабельність реалізації			
Ресурсовіддача			
Коефіцієнт фінансової залежності			

Таблиця 7.14

Зведена таблиця впливу факторів на рентабельність власного капіталу

Показники	Вплив
Чиста рентабельність реалізації	
Ресурсовіддача	
Коефіцієнти фінансової залежності	
Усього (зміна коефіцієнта рентабельності власного капіталу)	

3. Проаналізувати отримані результати. Запропонувати систему заходів щодо поліпшення ситуації, що склалася на підприємстві.

Контрольні питання:

1. Розкрийте сутність прибутку як економічної категорії.
2. Поясніть, чому прибуток є головним джерелом зростання ринкової вартості підприємства.
3. Назвіть і охарактеризуйте основні класифікаційні ознаки, які дозволяють виділити різні види прибутку.

4. Що являє собою прибуток від операційної діяльності? від фінансової? від інвестиційної?
5. Що таке податковий прибуток?
6. Розкрийте сутність облікового прибутку.
7. Як пов'язані між собою валовий прибуток та чистий прибуток?
8. Сформулюйте мету й назвіть основні завдання аналізу фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства.
9. Назвіть і охарактеризуйте види аналізу прибутку підприємства.
10. Назвіть основні джерела аналітичної інформації, яка використовується для аналізу фінансових результатів підприємства.
11. Сформулюйте основні етапи аналізу прибутку підприємства.
12. Як розподіл прибутку впливає на ефективність функціонування підприємства?
13. Охарактеризуйте загальну схему розподілу чистого прибутку підприємства.
14. Чому в процесі розподілу прибутку необхідно оптимізувати інтереси підприємства, його власників, держави, робітників? Обґрунтуйте свою думку.
15. Назвіть та охарактеризуйте зовнішні фактори, які впливають на величину прибутку підприємства.
16. Як пов'язані між собою виробничі, фінансові й комерційні фактори, які впливають на величину прибутку підприємства? Поясніть свою думку.
17. Поясніть, чому факторний аналіз прибутку проводиться в розрізі видів діяльності підприємства.
18. Які основні фактори впливають на валовий прибуток? Назвіть і охарактеризуйте їх.
19. Як взаємопов'язані між собою показники чистого доходу від реалізації продукції, операційні витрати й операційний прибуток?
20. Що являє собою аналіз рентабельності?
21. Що є інформаційною базою для розрахунку основних показників рентабельності?
22. Які етапи передбачає проведення аналізу рентабельності? Назвіть і охарактеризуйте їх.
23. Які показники можна віднести до витратних показників рентабельності? доходних показників? ресурсних показників?
24. Що характеризують витратні показники рентабельності? доходні показники? ресурсні показники?
25. З якою метою проводиться факторний аналіз показників рентабельності?
26. Що являє собою модель Du Pont?
27. Які основні фактори впливають на показники рентабельності? Назвіть і охарактеризуйте їх.
28. З якою метою необхідно порівнювати показники рентабельності активів і власного капіталу?

8 АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

- 8.1. Сутність, зміст і види ділової активності підприємства.
- 8.2. Аналіз ділової активності в зовнішньому економічному середовищі.
- 8.3. Аналіз і оцінка внутрішньої ділової активності.
 - 8.3.1. Аналіз показників оборотності.
 - 8.3.2. Аналіз фінансового й операційного циклу підприємства.
 - 8.3.3. Оцінка стійкості економічного зростання.

Практичні завдання

Задача 1. На підставі фінансової звітності (додатки Б-Д) проаналізувати показники ділової активності підприємства за два роки. За результатами розрахунків зробити висновки.

Задача 2. На підставі фінансової звітності підприємства (додатки Б-Д) за два роки розрахувати тривалість операційного та фінансового циклу. Виявити відхилення в розрізі показників звітного року від даних минулого року. За результатами розрахунків зробити висновки. Розв'язок задачі оформити аналітичною таблицею.

Задача 3. На основі вихідних даних (табл. 8.1) дати оцінку ділової активності підприємства. Навести обґрунтовані висновки.

Таблиця 8.1

Вихідні дані

Актив	тис. грн	Пасив	тис. грн
Основні засоби	213	Власний капітал	241
Виробничі запаси	69	Довгострокові зобов'язання	14
Незавершене виробництво	21	Короткостроковий кредит	26
Готова продукція	35		
Гроші та їх еквіваленти	7	Поточні зобов'язання і забезпечення	122
Дебіторська заборгованість	58		
Баланс	403	Баланс	403

Задача 4. На основі вихідних даних (табл. 8.2) визначити показник стійкого економічного зростання підприємства. Навести обґрунтовані висновки.

Таблиця 8.2

Вихідні дані

Актив	тис. грн	Пасив	тис. грн
Основні засоби	213	Власний капітал	241
Виробничі запаси	69	Довгострокові зобов'язання	14
Незавершене виробництво	21	Короткостроковий кредит	26
Готова продукція	35		
Гроші та їх еквіваленти	7	Поточні зобов'язання і забезпечення	122
Дебіторська заборгованість	58		
Баланс	403	Баланс	403
Чистий дохід від реалізації продукції	320	Сплачені дивіденди	12
Чистий прибуток	42		

Задача 5. За поточний рік діяльності підприємство має такі дані (табл. 8.3):

Таблиця 8.3

Вихідні дані, тис. грн

Показник	На початок року	На кінець року
Необоротні активи	6720,1	6658,1
Запаси	668,4	617,0
Дебіторська заборгованість	1147,6	985,3
Гроші та їх еквіваленти	619,2	1322,1
Кредиторська заборгованість	9	9
Вартість майна	9155,3	9582,5
Власний капітал	8845,4	9338,8
Чистий дохід від реалізації продукції	12717,6	11789,9
Чистий прибуток	3459,1	3057,0

Визначити, чи виконується на підприємстві «золоте правило економіки» й охарактеризуйте його економічну сутність.

Задача 6. Визначити тривалість операційного, виробничого й фінансового циклів підприємства за такими даними:

- середній період обороту запасів сировини, матеріалів – 35 днів;
- середній період обороту незавершеного виробництва – 18 днів;
- середній період обороту запасів готової продукції – 29 днів;
- середній період обороту дебіторської заборгованості – 30 днів;
- середній період обороту грошових коштів – 13 днів;
- середній період обороту кредиторської заборгованості – 26 днів.

Наскрізне практичне завдання

1. На основі даних фінансової звітності підприємства (додатки Б–В) розрахувати основні показники оборотності та тривалості циклів. За результатами розрахунків заповнити табл. 8.4 та 8.5.

Таблиця 8.4

Зведена таблиця показників оборотності

Найменування показника	На початок періоду	На кінець періоду	Відхилення
Коефіцієнт оборотності активів			
Коефіцієнт оборотності власного капіталу			
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості			
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості			
Коефіцієнт оборотності запасів			
Коефіцієнт оборотності основних засобів			

Тривалість циклів підприємства, днів

Найменування показника	На початок періоду	На кінець періоду	Відхилення
Період оборотності дебіторської заборгованості			
Період оборотності кредиторської заборгованості			
Тривалість виробничого циклу			
Тривалість операційного циклу			
Тривалість фінансового циклу			

3. Зробити аналіз отриманих результатів. Запропонувати заходи щодо поліпшення ситуації, що склалася на підприємстві.

Контрольні питання:

1. У чому полягає необхідність і доцільність аналізу ділової активності для суб'єктів господарювання?
2. Розкрийте сутність та зміст поняття «ділова активність».
3. Чому сенс ділової активності розглядають у широкому й у вузькому розумінні? Аргументуйте свою відповідь.
4. Назвіть і охарактеризуйте види ділової активності.
5. Які методи застосовуються до аналізу й оцінювання різних видів ділової активності?
6. Які параметри використовуються для аналізу й оцінювання ділової активності в зовнішній сфері?
7. Які фактори визначають формування внутрішньої ділової активності підприємства?
8. Що відносять до зовнішніх факторів ділової активності?
9. Назвіть і охарактеризуйте внутрішні фактори ділової активності.
10. Які групи показників використовують для кількісного оцінювання внутрішньої ділової активності?
11. Що є метою аналізу ділової активності?
12. Які етапи передбачає аналіз ділової активності?
13. З якою метою розраховуються показники оборотності?
14. Які показники оборотності Вам відомі?
15. Що характеризує показник ресурсовіддачі?
16. Як визначається коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості? кредиторської заборгованості?
17. Яким чином повинні співвідноситись показники оборотності дебіторської і кредиторської заборгованості?
18. Що характеризує показник оборотності запасів?
19. Яким чином пов'язані між собою всі показники оборотності?
20. Розкрийте сутність та зміст операційного, фінансового і виробничого циклів.
21. Поясніть, якими чином взаємопов'язані між собою виробничий, операційний і фінансовий цикл підприємства.

22. Як визначається тривалість операційного, фінансового й виробничого циклів?

23. Про що свідчить позитивне і від'ємне значення тривалості фінансового циклу підприємства?

24. Яким чином можливо обґрунтувати темпи зростання підприємства?

25. Які показники стійкого економічного зростання Вам відомі? Назвіть і охарактеризуйте їх.

26. Розкрийте сутність стійкого зростання як економічної категорії.

27. Що характеризують темпи економічного зростання?

28. Яким чином можна визначити коефіцієнт стійкості економічного зростання?

29. Які фактори впливають на збалансованість стійкого економічного зростання? Яким чином можна оцінити вплив факторів?

30. Які фактори сприяють поліпшенню показників ділової активності загалом? Назвіть та охарактеризуйте їх.

9 АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

9.1. Сутність і види грошових потоків підприємства.

9.2. Аналіз грошових потоків підприємства.

9.3. Методи розрахунку чистого грошового потоку.

9.4. Оцінка рівномірності та синхронності грошових потоків підприємства.

9.5. Аналіз якості, ліквідності та оцінка ефективності грошових потоків підприємства.

Практичні завдання

Задача 1. Визначити Cash-flow від операційної діяльності підприємства за звітний період непрямим методом за даними табл. 9.1.

Таблиця 9.1

Вихідні дані для розрахунку Cash-flow від операційної діяльності

Показник	Сума, тис. грн
1. Чистий прибуток від операційної діяльності	1100
2. Надходження від емісії акцій	350
<i>в т. ч. на збільшення статутного капіталу</i>	250
3. Надходження від емісії облігацій	60
4. Підприємство нарахувало дивідендів	50
5. Собівартість реалізованої продукції	1800
<i>у т. ч. амортизація нематеріальних активів і основних засобів</i>	120
6. Сума збільшення операційних оборотних активів	115

Задача 2. Визначити Cash-flow від операційної діяльності підприємства за звітний період прямим методом на основі даних табл. 9.2.

Таблиця 9.2

Вихідні дані для розрахунку Cash-flow від операційної діяльності

Показники	Сума, тис. грн
Чиста виручка від реалізації продукції	1300
Надходження від емісії акцій	350
<i>у т. ч. на збільшення статутного капіталу</i>	250
Підприємство нарахувало дивідендів	50
Витрати на виробництво реалізованої продукції, пов'язані з виплатою грошових коштів	1200
Сплачено проценти за користування позичками	230
Податок на прибуток від операційної діяльності	190
Амортизаційні відрахування	120

Задача 3. Визначити Cash-flow від фінансової діяльності підприємства за звітний період на основі даних табл. 9.3.

Таблиця 9.3

Вихідні дані для розрахунку Cash-flow від фінансової діяльності

Показники	Сума, тис. грн
Прибуток підприємства до оподаткування	500
Надходження від емісії акцій	350
<i>у т. ч. на збільшення статутного капіталу</i>	250
Надходження від емісії облігацій	140
Дивіденди на прості акції власної емісії	50
Собівартість реалізованої продукції	1980
<i>у т. ч. амортизація основних засобів</i>	190

Задача 4. Визначити Cash-flow від інвестиційної діяльності підприємства за звітний період на основі даних наведених у табл. 9.4. Проаналізувати отриманні дані.

Таблиця 9.4

Вихідні дані для розрахунку Cash-flow від інвестиційної діяльності

Показники	Сума, тис. грн
Грошові надходження від продажу акцій інших підприємств	245
Надходження від емісії акцій	350
<i>у т. ч. на збільшення статутного капіталу</i>	250
Надходження від емісії облігацій	60
Дивіденди на прості акції власної емісії	50
Собівартість реалізованої продукції	1980
<i>у т. ч. амортизація основних засобів</i>	190
Кошти, спрямовані на придбання основних засобів	420

Задача 5. На основі даних наведених у табл. 9.5 розрахувати кількість звітних періодів, за які підприємство здатне буде погасити свою заборгованість за рахунок операційної діяльності, за умови збереження заданих тенденцій щодо руху грошових коштів.

Таблиця 9.5

Вихідні данні, тис. грн

Показники	Базовий період	Звітний період
Операційний Cash-flow за звітний період	1500	1600
Довгострокові зобов'язання	1600	1650
Поточні зобов'язання	1900	1930
Поточні фінансові інвестиції на кінець звітного періоду	130	110
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	150	130
Дебіторська заборгованість за товари, роботи послуги	1200	1000

Проаналізувати отриманні дані.

Задача 6. Визначити можливий обсяг грошових надходжень за рахунок реалізації продукції, враховуючи продаж продукції у кредит на основі даних фінансової звітності за два роки (додатки Б–Г). Проаналізувати отримані результати.

Задача 7. На основі даних фінансової звітності (додатки Б–Г) оцінити ефективність грошових активів підприємства за два роки. Проаналізувати отримані результати.

Запропонувати й обґрунтувати заходи, спрямовані на підвищення ефективності.

Задача 8. На основі даних фінансової звітності (додатки Б–Г) на основі співвідношень чистих потоків у розрізі окремих видів діяльності підприємства оцінити якість грошових активів підприємства за два роки. Проаналізувати отримані результати.

Задача 9. На основі даних фінансової звітності (додатки Б–Г) на провести аналіз ліквідності грошових потоків підприємства за два роки. Проаналізувати отриманні результати. Запропонувати й обґрунтувати заходи, спрямовані на підвищення ліквідності

Задача 10. Використовуючи данні фінансової звітності (додатки Б–Г) проаналізувати оборотність та термін оборотності грошових активів підприємства на рахунках у банку та визначити вплив зміни обсягу виручки від реалізації та зміни розміру грошових активів на термін оборотності. Оцінити отримані результати.

Наскрізне практичне завдання

На основі вихідних даних (додатки А–Г) необхідно:

1. Визначити ефективність використання грошових активів підприємства і заповнити табл. 9.6.

Аналіз ефективності використання грошових активів підприємства

Показники	Попередній період	Звітний період	Відхилення
Чистий дохід від реалізації, тис. грн			
Розмір грошових активів, тис. грн			
у тому числі:			
– на поточному рахунку в банку			
Оборотність грошових активів, разів			
у тому числі:			
– на поточному рахунку в банку			
Оборотність грошових активів, дні			
у тому числі:			
– на поточному рахунку в банку			

2. Проаналізувати вплив на зміну терміну оборотності грошових активів зміни виручки від реалізації продукції та розміру грошових коштів. Зробити висновки.

Контрольні питання:

1. Розкрийте сутність та зміст грошових потоків підприємства.
2. Сформулюйте ознаки виникнення та формування грошового потоку.
3. Поясніть, чому виникла потреба в класифікації грошових потоків підприємства.
4. Які види грошових потоків виділяють за масштабами обслуговування господарського процесу? Назвіть та охарактеризуйте їх.
5. Назвіть та розкрийте сутність грошових потоків, які виділяють за видами господарської діяльності.
6. Який грошовий потік називають вхідним? вихідним?
7. Як відрізняються між собою валовий і чистий грошовий потоки?
8. Поясніть відмінності між надлишковим і дефіцитним грошовими потоками.
9. Що таке регулярний грошовий потік? Наведіть приклади регулярних грошових потоків у діяльності підприємства.
10. Який грошовий потік можна назвати нерегулярним? Наведіть приклади нерегулярних грошових потоків у діяльності підприємства.
11. Які види грошових потоків виділяють за критерієм передбачуваності виникнення? Назвіть і охарактеризуйте їх.
12. Який грошовий потік є збалансованим? незбалансованим?
13. Які грошові потоки піддаються регулюванню, а які – не піддаються? Чим це зумовлено? Аргументуйте свою відповідь.
14. У чому причина виникнення тіньових грошових потоків? Які дії держави здатні мінімізувати та / або унеможливити виникнення таких потоків?
15. Чим зумовлена необхідність аналізу грошових потоків підприємства?
16. Сформулюйте мету й основні завдання, що виникають у процесі аналізу грошових потоків підприємства.

17. Що є інформаційною базою проведення аналізу руху, якості, збалансованості, ліквідності та ефективності грошових потоків підприємства?
18. Які методи використовують для аналізу грошових потоків підприємства? Назвіть та охарактеризуйте їх.
19. Що передбачає дослідження попередніх періодів грошових потоків?
20. Що являє собою оцінка перспективних показників формування грошового потоку підприємства?
21. В якій послідовності здійснюється аналіз грошових потоків попереднього періоду?
22. На що спрямовано проведення перспективного аналізу грошових потоків?
23. Що таке операційна діяльність підприємства? інвестиційна діяльність? фінансова діяльність?
24. Охарактеризуйте притоки і відтоки грошових коштів у межах різних видів діяльності.
25. Які фактори зумовлюють результативність операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства?
26. Що являє собою рівномірність та синхронність грошових потоків підприємства? Якими показниками вони вимірюються?
27. Дайте визначення якості чистого грошового потоку. Поясніть, яким чином її можна визначити.
28. На що спрямований аналіз ліквідності чистого грошового потоку підприємства?
29. Які показники дозволяють провести аналіз ліквідності чистого грошового потоку? Назвіть і охарактеризуйте їх.
- 30/ Назвіть і охарактеризуйте систему показників ефективності грошового потоку.

ДОДАТКИ

Додаток А

ВИХІДНІ ДАНІ ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПІДПРИЄМСТВО

Приватне акціонерне товариство «Х» є одним з найбільших регіональних виробників хліба та хлібобулочної продукції в регіоні. Функціонує понад 70 років.

Метою діяльності підприємства є одержання прибутку від виробничої, торговельно-збутової та іншої підприємницької діяльності для задоволення інтересів акціонерів, а також матеріальних і соціальних потреб членів трудового колективу.

Основними видами діяльності підприємства є:

- виробництво хліба та хлібобулочних виробів;
- виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок;
- виробництво сухарів і сухого печива, виробництво борошняних кондитерських виробів;
- виробництво макаронних виробів та подібних борошняних виробів;
- оптова й роздрібна торгівля продукцією і товарами, що виробляються в межах України та за кордоном;
- торговельно-посередницькі послуги.

Основними постачальниками є підприємства міста й області.

Ключові споживачі продукції – фізичні та юридичні особи міста і області.

Конкурентами підприємства є приватні пекарні, що виготовляють аналогічну продукцію (хліб та хлібобулочні вироби тощо), інші вітчизняні та іноземні виробники макаронних виробів.

Шануючи традиції та багаторічний досвід хлібопекарів, підприємство не зупиняється у своєму розвитку, постійно вдосконалюючи рецептуру, розширюючи асортимент, оновлюючи технологічні лінії та посилюючи контроль якості продукції.

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ НАСКРІЗНОГО ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство _____	за ЄДРПОУ	01
Територія _____	за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання _____	за КОПФГ	
Вид економічної діяльності _____	за КВЕД	
Середня кількість працівників ¹ _____		
Адреса, телефон _____		

Одиниця виміру: тис. грн без десяткового знака (крім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 01.01 2017 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	135	131
первісна вартість	1001	172	176
накопичена амортизація	1002	37	45
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	6298	6877
первісна вартість	1011	13577	15426
знос	1012	7279	8549
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	18	18
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090	25	30
Усього за розділом I	1095	6476	7056

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1878	1902
Виробничі запаси	1101	1695	1713
Незавершене виробництво	1102	123	45
Готова продукція	1103	60	144
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1658	1777
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135	271	14
у тому числі з податку на прибуток	1136	178	14
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	193	1268
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	134	1567
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	43	
Усього за розділом II	1195	4177	6528
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200		
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	820	820
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415	220	220
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6406	10118
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	7446	11158
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		100

1	2	3	4
Інші довгострокові зобов'язання	1515	120	
Довгострокові забезпечення	1520	84	
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	204	100
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	805	340
Поточна кредиторська заборгованість за: за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615	983	524
за розрахунками з бюджетом	1620	378	347
у тому числі з податку на прибуток	1621	18	12
за розрахунками зі страхування	1625	194	109
за розрахунками з оплати праці	1630	414	560
за одержаними авансами	1635	26	40
за розрахунками з учасниками	1640	141	126
із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточні забезпечення	1660		137
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	62	143
Усього за розділом III	1695	3003	2326
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900	10653	13584

Керівник

Головний бухгалтер

Підприємство _____
(найменування)Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
		01

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за ___12 місяців_____ 2017 р.**

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003**I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	59868	42864
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(39862)	(30164)
Валовий: прибуток	2090	20006	12700
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	886	697
Адміністративні витрати	2130	(2859)	(2519)
Витрати на збут	2150	(10563)	(8097)
Інші операційні витрати	2180	(2515)	(1628)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	4955	1153
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	135	63
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	(72)	(122)
Втрати від участі в капіталі	2255	(96)	
Інші витрати	2270		

1	2	3	4
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	4922	1094
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-919	-367
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	4003	727
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4003	727

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	36232	26391
Витрати на оплату праці	2505	12245	10117
Відрахування на соціальні заходи	2510	3859	3713
Амортизація	2515	1437	1111
Інші операційні витрати	2520	2026	1076
Разом	2550	55799	42408

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3099832	3099832
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3099832	3099832
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,29136	0,23453
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,29136	0,23453
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,09382	0,34816

Керівник

Головний бухгалтер

Підприємство _____
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 12 місяців 2017 р.**

Форма № 3 Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	71732	51495
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010	423	290
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		
Надходження авансів від покупців і замовників	3015		
Надходження від повернення авансів	3020	122	74
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	115	93
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035		
Надходження від операційної оренди	3040		
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		
Надходження від страхових премій	3050		
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		
Інші надходження	3095	371	239
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(46234)	(33710)
Праці	3105	(10053)	(8774)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(4187)	(4135)

1	2	3	4
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(6548)	(5352)
Витрачання на оплату авансів	3135		
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		
Інші витрачання	3190	(656)	(447)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	5085	- 227
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих: відсотків	3215		
дивідендів	3220		
Надходження від деривативів	3225		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255		
необоротних активів	3260	(1941)	(1294)
Виплати за деривативами	3270		
Інші платежі	3290		
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	- 1941	- 1294
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305	100	805
Інші надходження	3340		
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		
Погашення позик	3350	(465)	
Сплату дивідендів	3355	(256)	(969)
Інші платежі	3390	(70)	

1	2	3	4
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	- 691	- 164
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	2453	- 1685
Залишок коштів на початок року	3405	34	1719
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	0	0
Залишок коштів на кінець року	3415	2487	34

Керівник

Головний бухгалтер

Підприємство _____
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ	
	01

Звіт про власний капітал
за 12 місяців 2017 р.

Форма № 4 Код за ДКУД **1801005**

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	820			220	6406			7446
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005								
Виправлення помилок	4010								
Інші зміни	4090								
Скоригований залишок на початок року	4095	820			220	6406			7446
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100					4003			4003
Інший сукупний дохід за звітний період	4110								
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200					-291			-291
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205								
Відрахування до резервного капіталу	4210								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Внески учасників: Внески до капіталу	4240								
Погашення заборгованості з капіталу	4245								
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260								
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265								
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270								
Вилучення частки в капіталі	4275								
Інші зміни в капіталі	4290								
Разом змін у капіталі	4295					3712			3712
Залишок на кінець року	4300	820			220	10 118			10 118

Керівник

Головний бухгалтер

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрушко О., Карустяк М. Теоретико-методологічний підхід до ідентифікації кризового стану підприємства. *Регіональна економіка*. 2005. № 4. С. 66–72.
2. Аніловська Г. Я., Столяренко О. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Львів: ЛьВДУВС, 2012. 403 с.
3. Антонюк Р. Р. Структура організаційно-економічного механізму забезпечення прибутковості підприємств. *Економічний простір*. 2008. № 20/2. С. 178–182.
4. Багацька К. В., Говорушко Т. А. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: АртЕк, 2014. 320 с.
5. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навчально-методичний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
6. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 592 с.
7. Білошурський М. В. Деякі особливості діагностики кризового стану підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. № 3. С. 85–89.
8. Бланк І. А. Антикризове фінансове управління підприємством. Київ: Ельга: Ніка-Центр, 2008 р. 672 с.
9. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: ЦУЛ, 2003. 504 с.
10. Власюк Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит». Львів: Вид-во ЛКА, 2016. 311 с.
11. Вялець О. В., Штиль Н. В. Забезпечення прибутковості підприємства в умовах нестабільного ринкового середовища. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2010. № 6. С. 153–157.
12. Гайдис Н. М. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закл. Львів: ЛБІ НБУ, 2006. 414 с.
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18-22. Ст. 144. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
14. Гушко С. В., Шайкан А. В., Шайкан Н. П., Гушко О. А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Кривий Ріг: Чернявський Д. О., 2011. 174 с.
15. Дєєва Н. М., Дедіков О. І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 328 с.
16. Єлецьких С. Я. Удосконалення процесу управління фінансово стійким розвитком промислового підприємства. *Економіка промисловості*. 2012. № 3-4. С. 74–80. URL: http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/49329/ST9-3-4_59-60.pdf?sequence=1.
17. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2017. 143 с.
18. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. Київ: МАУП, 2001. 152 с.

19. Кальченко О. М. Теоретичні аспекти формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємств. *Проблеми і перспективи економіки та управління*: науковий журнал. 2016. № 2 (6). С. 184–192.
20. Кальченко О. М., Шишкіна О.В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. – Чернігів : видавець Брагинець О.В., 2018. 524 с.
21. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз: підручник / за ред. проф. А. Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 487 с.
22. Ковальчук Т. М., Вергун А. І. Фінансовий аналіз у системі управління реальними інвестиціями: монографія. Чернівці: Рута, 2011. 246 с.
23. Ковтун Н. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ: Київський університет, 2014. 527 с.
24. Ковтун Н. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Кафедра, 2012. 383 с.
25. Колісник М. К., Ільчук П. Г., Віблій П. І. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посіб. Київ: Кондор, 2007. 504 с.
26. Конституція України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
27. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
28. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: Хай-Тек Прес, 2008. 336 с.
29. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: монографія. Київ: Наукова думка, 2000. 390 с.
30. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. 824 с.
31. Літвіна Т. В., Рева Л. Г. Фінансовий аналіз: практикум. Харків: ХАІ, 2012. 99 с.
32. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
33. Мальчик М. В., Бойко С. Т. Фінансовий аналіз: кредитно-модульний курс : навч.-метод. посіб. Рівне: [б. в.], 2010. 236 с.
34. Манойленко З. Особливості ранньої діагностики та оцінки ефективності управлінських впливів щодо попередження кризових явищ. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. № 3. С. 34–39.
35. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: підручник для студентів ВНЗ. Київ: КНТЕУ, 2014. 535 с.
36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Мінфіну № 73 від 07.02.2013. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
37. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 2 «Консолідована фінансова звітність»: Наказ Мінфіну № 628 від 27.06.2013. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.

38. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 155 с.
39. Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2002. 388 с.
40. Подольська В. О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 488 с.
41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: Наказ Міністерства № 137 від 28.05.99. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>.
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства № 92 від 27.04.2000. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Міністерства № 242 від 18.10.99. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
44. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства № 246 від 20.10.99. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства № 237 від 08.10.99. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.
46. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства № 20 від 31.01.2000. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.
47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: Наказ Міністерства № 91 від 26.04.2000. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>.
48. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: Наказ Міністерства № 559 від 30.11.2001. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>.
49. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»: Наказ Міністерства № 181 від 28.07.2000. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>.
50. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства № 290 від 29.11.99. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
51. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства № 318 від 31.12.99. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
52. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства № 353 від 28.12.2000. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>.
53. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти»: Наказ Міністерства № 205 від 28.04.2001. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01>.
54. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»: Наказ Міністерства № 163 від 07.07.99. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>.

55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»: Наказ Міністерства № 193 від 10.08.2000. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>.
56. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції»: Наказ Міністерства № 147 від 28.02.2002. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02>.
57. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін»: Наказ Міністерства № 303 від 18.06.2001. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01>.
58. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію»: Наказ Міністерства № 344 від 16.07.2001. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0647-01>.
59. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: Наказ Міністерства № 39 від 25.02.2000. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.
60. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: Наказ Міністерства № 601 від 28.10.2003. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>.
61. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»: Наказ Міністерства № 617 від 07.11.2003. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1221-07>.
62. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»: Наказ Міністерства № 817 від 24.01.2005. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>.
63. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами»: Наказ Міністерства № 412 від 19.05.2005. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05>.
64. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: Наказ Міністерства № 790 від 18.11.2005. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>.
65. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати»: Наказ Міністерства № 415 від 28.04.2006. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06>.
66. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість»: Наказ Міністерства № 779 від 02.07.2007. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07>.
67. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин»: Наказ Міністерства № 1090 від 26.08.2008. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0844-08>.
68. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 34 «Платіж на основі акцій»: Наказ Міністерства № 1577 від 30.12.2008. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0057-09>.

69. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 35 «Податкові різниці»: Наказ Міністерства № 27 від 21.02.2011. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0212-11>.
70. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/print1467667847344410>.
71. Пушкар А. І., Трійд А. Н., Колос А. Л. Антикризове управління: модель, стратегії, механізми. Київ: Знання-Прес, 2009. 348 с.
72. Савицька В. Г. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2007. 668 с.
73. Селіверстова Л. С., Скрипник О. В. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. С. М. Безрутенка. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 274 с.
74. Скібіцький О. М. Антикризовий менеджмент : навч. посіб. Київ: Центр учбової літ., 2009. 568 с.
75. Старостенко Г. Г. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для дистанц. навч. Київ: Університет «Україна», 2006. 202 с.
76. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз: навчальний посібник. 4-те видання. Львів: Новий Світ-2000, 2008. 344 с.
77. Терещенко О. О., Павловський С. В. Удосконалення фінансового механізму антикризового управління підприємством. *Фінанси України*. 2016. № 6. С. 108–123.
78. Трусова Н. В. Фінансовий аналіз підприємства: теорія та практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Мелітополь: ВБ ММД, 2012. 389 с.
79. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз. Ч. 1. Полтава: Редакційно-видавничий відділ Полтавської державної аграрної академії, 2014. 358 с.
80. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз. Ч. 2. Полтава: Редакційно-видавничий відділ Полтавської державної аграрної академії, 2014. 394 с.
81. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 815 с.
82. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В., Дорошенко А. П. Фінансовий аналіз. Практикум: навч. посіб. Полтава: [РВВ ПДАА], 2010. 354 с.
83. Фінансовий аналіз промислових підприємств : навч. посіб. / за заг. ред. Нусінова В. Я. Кривий Ріг: Роман Козлов [вид.], 2016. 509, [1] с.
84. Фінансовий аналіз. Практикум: навч. посіб. / за заг. та наук. ред. д-ра екон. наук, проф. М. Д. Білик. Київ: КНЕУ, 2014. 474 с.
85. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
86. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / за заг. ред. І. О. Школьник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 368 с.
87. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / за заг. ред. І. О. Школьник, В. М. Кремень. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 488 с.
88. Шишкіна О., Кальченко О. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства у системі фінансового і ризик-менеджменту. *Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*, 13 жовтня 2017 р. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 3. С. 389–395.